Азизлар, адолатли, меҳр-оқибатли бўлайлик!

Ишонч

49

1993 йил 4—10 декабрь [142]

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

8 ДЕКАБРЬ—ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК!

Бир ёшга тўлганинг қутлуғ бўлсин, дўмбоғим!

Бу азиз ватан—барчамизники. Унинг бахт-саодати, ёруғ истиқболи, фаровон келажаги учун яшаш, курашиш, керак бўлса жонни фидо қилиш шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсон учун бахтдир.

Ислом КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚАРО МУНОСАБАТЛАРНИНГ ТЎЛА ҲУҚУҚЛИ СУБЪЕКТИДИР.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

ЯҚИНДА Умумжаҳон касаба уюшмалари Федерациясининг Осиё-Тинч океани минтақаси Бюроси, Ҳиндистон касаба уюшмалари миллий Конгресси, Умум Ҳиндистон касаба уюшмалари Конгресси ва Ҳиндистон касаба уюшмалари Марказий делегациялари Ўзбекистонда бўлишди.

Делегацияларни кенгаш раиси Б. А. Алламуродов қабул қилди. У Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг тизими, фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

Қабул маросимида делегацияларнинг раҳбарлари Дебкумар Гангули, Субрата Мукержа, Саид Азиз Паша, Амаленду Гхатак жавоб нутқи сўзладилар.

Делегациялар билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида музокаралар олиб борилди.

Томонлар ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш ва ривожлантиришга келишиб олишди. Жумладан, ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий шароитида меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилиш учун касаба уюшмаларининг тажрибасини ўрганиш мақсадида касаба уюшмалари ходимлари делегацияларини, ахборотларни алмашишга, турдош корхоналар ўртасида бевосита алоқа ўрнатишга, ўзаро фикр алмашиш, халқаро касаба уюшмалари ва бошқа ташкилотлар фаолиятида бир-бирларини қўллаб-қувватлашга, икки томонни ҳам қизиқтирувчи муаммолар бўйича кўп қиррали алоқалар ўрнатишга, ўзаро маданий-маърифий алоқаларни, тижорат соҳасидаги ҳамкорликни йўлга қўйишга, озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича қўшма корхоналар барпо этишга, икки мамлакат аҳолиси учун ҳам кўп талаб қилинадиган товарларни сотиш учун магазинлар очишга кўмаклашишга келишилди.

Булар ҳаммаси қабул маросимида имзоланган Баёнот ва Битимларда тўлиқ ўз аксини топди.

Қабул маросимида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг биринчи муовини Т. Х. Собитов, раис муовинлари Қ. М. Рафиқов, М. М. Тўлаганова, З. И. Қодиров, тармоқ касаба уюшмалари Марказий Қўмиталарининг раислари, Федерация кенгаши аппаратининг ходимлари иштирок этдилар.

Тожибой АЛИМОВ,
«Ишонч» мухбири.

Суратда: Қабул пайти.
Даврон АҲМАД олган суратлар

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши (Ўзбекистон ҚУФК), Умумжаҳон касаба уюшмалари Федерациясининг Осиё-Тинч океан минтақаси Бюроси, Ҳиндистон касаба уюшмалари миллий Конгресси (ҲҚУМК), Умум Ҳиндистон касаба уюшмалари Конгресси (УҲҚУК) ва Ҳиндистон касаба уюшмалари Маркази (ҲҚУМ)нинг

БАЁНОТИ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг таклифига биноан Умумжаҳон касаба уюшмалари Федерациясининг Осиё-Тинч-океан Бюроси, ҲҚУМК, УҲҚУК ва ҲҚУМ делегациялари 1993 йилнинг 20 ноябридан 27 ноябригача Ўзбекистон Республикасида бўлишди.

Делегациялар сафар давомида Тошкент ва Самарқанд шаҳарлари меҳнаткашлари ҳамда аҳолисининг ҳаёти ва фаолияти билан танишдилар. Меҳнат жамоалари, касаба уюшмалари ходимлари ва фаоллари билан бир неча бор учрашдилар. Учрашувларда ижтимоий-иқтисодий аҳвол, бозор муносабатларини ривожлантириш, Ўзбекистон меҳнаткашларининг маънавий ва маданий эҳтиёжларини қондириш масалалари хусусида ҳартомонлама, батафсил гаплашиб олинди, иш тажрибалари билан ўртоқлашилди.

Умумжаҳон касаба уюшмалари Федерацияси Осиё-Тинч океан минтақаси Бюроси, Ҳиндистоннинг уч касаба уюшмалари маркази раҳбарлари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ва унинг аъзо ташкилотларининг республикада ислоҳотлар ўтказилаётган шароитдаги фаолиятларини ижобий баҳоладилар.

Ўзбекистон ҚУФК, УКУФ Осиё — Тинч океани минтақаси Бюроси, ҲҚУМК, УҲҚУК ва ҲҚУМ янги иқтисодий шароитда жаҳон касаба уюшмалари ҳаракатида бирдамлик масалалари бўйича позицияларни қайтадан кўриб чиқиш ва баҳолаш бошланганини, зиддиятли ёндошувлардан воз кечилаётганлигини ҳамда ҳамкорликнинг янги йўллари изланаётганлигини маъқулламоқдалар. Тинчлик, демократия, инсон ҳуқуқи, социал тараққиёт, табиатни муҳофаза қилиш, унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун курашда хатти-ҳаракатларни бирлаштириш зарурлигини таъкидламоқдалар.

Томонлар фикр алмашиш ва халқаро касаба уюшмалари ҳамда бошқа ташкилотлар фаолиятида, шунингдек икки томонни ҳам қизиқтирувчи муаммолар юзасидан кўп қиррали алоқалар ўрнатишда бир-бирларини қўллаб-қувватлашлари хусусида келишиб олишди. Ўзаро ҳаракатларни ривожлантиришга интилиб, касаба уюшмалари фаолиятининг энг муҳим, долзарб муаммолари бўйича вақти-вақти билан семинарлар, мунозаралар ўтказиб туриш, делегациялар, касаба уюшмаси ходимлари гуруҳларни ва касаба уюшмаси фаолиятига оид ахборотларни ўзаро алмашлаб туришни йўлга қўйиш хусусида ҳам аҳдлашиб олдилар.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Бўри АЛЛАМУРОДОВ.

Умумжаҳон касаба уюшмалари Федерациясининг Осиё-Тинч Океан Бюроси директори Дебкумар ГАНГУЛИ.

Ҳиндистон касаба уюшмалари миллий Конгресси вице-президенти Субрата МУКЕРЖА.

Умум Ҳиндистон касаба уюшмалари Конгресси ижроия комитетининг аъзоси Саид Азиз ПАША.

Ҳиндистон касаба уюшмалари Маркази котиби Амаленду ГХАТАК.

ШАҲАР ТАРМОҒИ ТАШКИЛ ТОПДИ

ЎЗБЕКИСТОН машинасозлик саноати ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар конференцияси бўлди. Уни шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раиси О. Ш. Сафоев очди. У тармоқнинг шаҳар қўмитасини тузиш ҳақида ахборот берди. Машинасозлик соҳасининг энг йирик корхоналари, концерни ва бирлашмалари пойтахтда жойлашганлиги, машинасозлик Тошкент саноатининг етакчи тармоғи эканлиги, унда ишловчиларни касбдошлик ришталари ўзаро бирлаштириб келаётганлиги бу айни пайтда тармоқнинг шаҳар қўмитасини тузишни тақозо этаётганлигини алоҳида қайд этди.

Музокараларда «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшмаси қўмитаси раиси Й. З. Раҳимжонов, Тошкент трактор заводи касаба уюшмаси қўмитаси раиси Н. С. Саъдуллаев, «Автоқишлоқ» хўжалик машинасозлиги ходимлари касаба уюшмаси шаҳар қўмитаси раиси Л. А. Завьялов, мотор заводи ремонтчи чилангари М. С. Эгамназаров, Ўзбектўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшмаси қўмитаси раиси Т. У. Муҳидова сўзга чиқдилар.

Конференция машинасозлик саноати ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар қўмитасини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Қўмитанинг таркиби, тафтиш комиссияси сайланди. Тошкент асбобсозлик заводи касаба уюшмаси қўмитаси раиси Шоикром Шоумарович Исроилов шаҳар қўмитасининг раислигига якдиллик билан сайланди.

Конференцияда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродов, Тошкент шаҳар ҳокими А. И. Фозилбеков нутқ сўзладилар.

Конференция ишида республика касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари Қ. М. Рафиқов, Ўзбекистон машинасозлик саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Ш. Қ. Одилов иштирок этдилар.

«Ишонч» мухбири.

Хабарлар мағзи

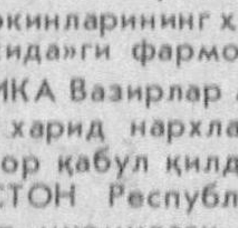

● ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти «Бошоқли дон экинларининг харид нархларини ошириш тўғрисида»ги фармонга имзо чекди.

● РЕСПУБЛИКА Вазирлар маҳкамаси «Чорва ва сутнинг харид нархларини тасдиқлаш тўғрисида» қарор қабул қилди.

● «ЎЗБЕКИСТОН Республикаси ҳудудида «Сўм-купон»лар муомиласи тартибини янада такомиллаштириш чоралари тўғрисида» Республика Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилди.

● МАМЛАКАТИМИЗ фани ва маданиятини равнақ топтиришга катта ҳисса қўшган атоқли олим, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, академик Иброҳим Мўминов таваллудининг 85 йиллиги республикамизда кенг нишонланди.

● ТОШКЕНТДА бўлиб ўтган ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаш комиссияси мажлисида нефть маҳсулотларини қабул қилиб олиш, сақлаш ва улардан фойдаланишда айрим вилоятларда жиддий хатоларга йўл қўйилаётганлиги ва бошқа қатор муаммолар муҳокама қилинди.

***КОНСТИТУЦИЯМИЗНИНГ** бир йиллиги муносабати билан шу ва шу каби саволларга малакали жавоб бериш мақсадида газетамиз саҳифасида «Конституция сабоқлари» деган янги рукн очишни маъқул кўрдик. Ҳар ойда шу туркум бўйича бир мартадан сиз азиз мухлисларимиз билан мусоҳаба қилишни «Ишонч» газетасининг ҳуқуқ масалалари бўйича шарҳловчилик вазифасини Тошкент Давлат юридик институти ректори, ҳуқуқшунослик фанлари доктори, профессор Акмал Саидов ўз зиммасига олди. Эътиборингизга биринчи сабоқни ҳавола этамиз.*

ИСТИҚЛОЛ ҚОМУСИ

Ҳур Ўзбекистонимизнинг тарихи биринчи Конституциянинг қабул қилиниши республикамизнинг янгидан туғилишидир, ҳақиқий мустақиллигимизга мустаҳкам пойдевор қуришидир.

Ислом КАРИМОВ.

МУСТАҚИЛ Ўзбекистон дадил ва шаҳдам қадамлар билан, жаҳон ҳамжамияти аъзоси бўлмиш мамлакатлар орасида ўзининг муносиб ўрнини топиб, илдамлаб бормоқда. У ўз-ўзлигини намоён этишга истиқлол ва ҳуррият шарофати-ла эришди. Ҳар бир давлатнинг давлат сифатида қайтарилмас ва ўзига хос хусусиятларини кўрсатувчи Асосий Қомуси — Конституцияси бўлади. Жамиятни умумбашарий ва миллий қадриятлар асосида ташкил этишда Конституциянинг аҳамияти беқиёсдир. Асосий Қонун ўз моҳияти — эътибори билан ҳар қандай демократик жамиятнинг асосий беш белгисидан биридир. Унда инсон, шахс ва жамиятнинг ҳуқуқий манфаатлари, давлат ҳокимиятининг тузилиши ва унинг идоралари фаолиятини ташкил этишни мезоний қоидалари ифода этилади. Бир сўз билан айтганда Конституция — давлатнинг ўзига хос таништирув ҳужжати деса муболаға бўлмайди.

Ўзбекистон мустақил давлатчилигининг мустаҳкам ҳуқуқий асоси бўлиб Республика Конституцияси хизмат қилади. У миллий истиқлол ва умумбашарий истиқбол Қонунидир. Асосий Қомусимиз тарихий ҳужжат сифатида Ўзбекистон йилномасига зарҳал ҳарфлар билан ёзилиши муқаррар.

Шу муносабат билан тарихий онни чуқур ҳис этиб, бир неча саволларга жавоб бермоқ даркор: **Конституция қандай яратилди? Асосий Қонун муҳокамасининг кечиши ва натижалари нималардан иборат? Қомусимизнинг ўзига хос хусусиятлари нималарда намоён бўлади?**

Ўзбекистон ҳудудида давлатчилик ва ҳуқуқ тарихи ўзининг чуқур илдизларига эга бўлиб, қадим-қадим даврларга бориб тақалади. Шу муносабат билан миллий давлатчилигимиз ва сиёсий ҳуқуқий маънавиятимиз томирларини ўрганиш фойдадан ҳоли бўлмас. Президентимиз И. А. Каримов «Халқимизнинг маънавий пойдевори бўлажак давлатимизнинг таянчлари жуда қадимий ва мустаҳкам» деб бежиз айтмаганлар.

Тарихий тараққиётнинг айрим босқичларида республикамиз ҳудуди йирик давлатлар таркибига кирган бўлса, айрим босқичларда унинг ҳудудида бир неча мустақил давлатлар мавжуд бўлган. Ўзбек давлати пайдо бўлиши ва тараққий этиши солномасига бир назар ташлайлик.

Сўнгги тарихий маълумотларнинг гувоҳлик беришича, эрамиздан аввалги биринчи минг йилликда ҳозирги Марказий Осиё ҳудудида 20 га яқин қабилалар бўлиб, улар бир неча қабилалар иттифоқига бирлашган эдилар. Булар орасида бир неча қабилаларни бирлаштирувчи массагетлар иттифоқи алоҳида мавқе билан бошқалардан ажралиб турган. Туркий халқлар, жумладан ўзбек халқининг чуқур илдизлари ана шу массагетларга бориб тақалади.

Тарихий манбаларда эрамиздан аввалги XV—XII асрларда Марказий Осиё ҳудудининг асосий қисми Оссурия давлати таркибида бўлганлиги, мустақил Хоразм давлати ҳақида Марказий Осиёда Аҳмоний подшоҳларининг ҳукмронлиги ўрнатилади. IV асрнинг иккинчи ярмида хоразмликлар, кейинчалик сак қабилалари мустақилликка эришади.

Эрамиздан аввалги IV асрнинг охирги чорагида Хоразм давлатидан ташқари бутун Марказий Осиё македонияликлар томонидан босиб олинади. Искандар Зулқарнайн вафотидан сўнг Марказий Осиё ҳудуди Салавкийлар давлати таркибига киритилди. Эрамиздан аввалги III аср ўрталарига келиб Грек-Бактрия подшолиги ташкил топиб, унинг таркибига Бақтрия, Суғдиёна ва Паркана (Фарғона) киради. Кейинчалик Ўрта Осиё ҳудудида Хоразм давлати билан чегарадош бўлган Тоҳаристон давлати ташкил топади. Кўп ўтмай у кичик-кичик давлатларга бўлиниб кетади.

Эрамизнинг I-IV асрларида Марказий Осиё ҳудуди Кушан подшолиги таркибида бўлди, IV асрнинг охирги чорагида Марказий Осиёда кичик-кичик давлатлар ташкил топди. V аср ўрталарида Марказий Осиё Эфталитлар давлати томонидан босиб олинди. VI асрнинг охирги чорагидан араблар босиб олгангача Марказий Осиё Ғарбий Турк хоқонлиги таркибида бўлди.

VIII аср бошларида Марказий Осиёда араблар ҳукмронлиги ўрнатилди. Араблар бизнинг ўлкани Мовароуннаҳр деб атадилар. IX аср охири X аср бошларидан X асрнинг иккинчи ярмигача Ўзбекистон ҳудудида Сомонийлар, X асрнинг иккинчи ярмидан Қорахонийлар, XI аср бошларидан Салжуқийлар ҳукмронлик қилдилар. XI аср бошларида хоразм Ғазнавийлар томонидан босиб олинди. XII асрнинг ўрталарида Мовароуннаҳрни Қора-кидонлар ўзига бўйсундирди. XII асрда Хоразм яна мустақилликка эришди. XIII аср бошларидан XIV асрнинг 60-йиллари ўрталаригача Мовароуннаҳрда мўғуллар, XV аср охирларигача Темур ва темурийлар, XVI асрдан Шайбонийлар ҳукмронлик қилдилар. XV асрнинг охирида Ўзбекистон ҳудудида Бухоро, Хива, XVIII аср бошларида Қўқон хонликлари ташкил топди. Марказий Осиё XIX асрнинг иккинчи ярмида Россия томонидан босиб олинди. Қўқон хонлиги тугатилди. Туркистон генерал-губернаторлиги ташкил қилинди. Бухоро ва Хива хонликлари устидан Россия протекторати ўрнатилди. Ҳудудимиз Туркистон ўлкаси деб атала бошлади.

1917 йилда «қизил империя» ҳукмронлиги ўрнатилиб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси тузилгандан Ўрта Осиё ибораси қўлланила бошланди.

Демак, бизнинг ёш мустақил ўзбек давлатимиз ўзида кўҳна Суғдиёна ва Хоразмдан бошлаб, Сомонийлар, Хоразмшоҳлар, Темур ва темурийлар давлатларининг давлат бошқарув тажрибасини, қадимий халқимизнинг бутун тарихий тажрибасини ҳамда унинг ўз миллий давлатига эга бўлиш каби асрий орзуларини мужассамлаштирган. Яъни ҳозирги ўзбек давлати умумжаҳон ва миллий давлатчилик тараққиёти қонуниятларини ўзида узвий равишда мужассамлаштиради. Ўзбек давлати ўзининг салкам 3 минг йиллик тарихига эга.

Ўзбекистон Оврупо ва Осиё маърифатпарвар дунёсини, цивилизацияларини бирлаштирувчи буюк халқаро йўллар кесишган заминда жойлашган. Маърифатпарварчилик давридаги маънавиятимиз шакллана бошланганига камида 2,5 минг йил бўлган. Ўзбеклар ғоят кўҳна ва кўпдан-кўп негизга — саклар, массагетлар, суғдлар, Ксеркс ва Искандар Зулкарнайн, салафкид ва кўп қабилали туркларгача бўлган ғоят қадимий ва чуқур илдизли миллат ҳисобланади. Уларнинг авлод-аждодлари бундан минг йил муқаддам шу тупроқда ўтроқ бўла бошладилар. Ўзбек элати шаклланишида ўтмишда араблар ва форс-тожик маданияти намоёндалари, XIII—XIV асрлардаги мўғуллар ҳамда XV—XVI асрлардаги Чингизхоннинг Чиғатой улуси мўғуллари ўзларининг бевосита таъсирини кўрсатганлар. Бу масалага чуқурроқ қарайдиган бўлсак, ўзбекларнинг ота-боболарига, аждоду-авлодларига, ҳиндлар, хитойлар, греклар томонидан ҳам маданий таъсирлар бўлганини кўриш мумкин.

Таъбир жоиз бўлса элат тарзида шаклланган бу ўзига хос гиламда уйғурлар, арманлар, лўлилар ва ўнлаб бошқа нисбатан кам сонли миллий жамоаларга тааллуқли, дарҳол кўзга ташланмайдиган маданий иплар ҳам тўқилганлигини айтиш керак. XX асрдан кўпроқ даврдан бери Бухоро, Самарқанд ва бошқа шаҳарларда бизнинг авлод-аждодлар билан бирга яҳудийлар яшаган ва яшаб келишмоқда. X асрдан XV асргача Мовароуннаҳр шаҳарларида талайгина христиан-несторианлар ҳам яшаганлар. Ислом қабул қилингунга қадар мўғул ҳукмдорлари оммавий равишда уларга ҳомийлик қилганлар.

XIX аср охирига эътиборан Туркистон халқлари орасига руслар ва рус маданияти кишилари қўшилди. Буларнинг ҳаммаси аниқ тарихий ва миллий ўзига хослик шароитида миллий давлатчиликнинг ва ҳуқуқий тизимнинг табиий туғилиши ва ривожланиши гувоҳидир.

Ўлкамизнинг мўғулларгача бўлган ва темурийлар давридаги номи — Мовароуннаҳр Уйғониши ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш даркор. Ислом цивилизацияси халқимизнинг дунёқарашини тўлдирди ва бойитди, бу халқ жаҳонга таниқли ва умумбашарият томонидан тан олинган буюк мутафаккирларни етказиб берди.

Бугунги кунда мустақил Ўзбекистон ўз тараққиётининг бутун асоси бўлмиш миллий давлатчилиги, ҳуқуқий тизимини қайтадан яратмоқда. Халқимизнинг маънавияти камолот топмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси ҳуқуқий давлат қуришга азму қарор қилган экан, юксак ҳуқуқий маданият, Конституция ва қонунга ҳурмат, итоатгўйлик миллий истиқлол мафкурасида муҳим ўрин эгаллаши лозим. У ўзида халқимизнинг энг ардоқли фазилатлари — иймон ва инсоф, меҳр-оқибат, шафқат ва раҳмдиллик, уят ва андиша, ор-номус, ўзаро ҳурмат, юксак ватанпарварлик, элига ва халқига садоқат қадриятлари ва ғояларини мужассамлаштиришига ишончимиз комил.

Ўзбек халқи асрлар мобайнида авайлаб сақланиб, сайқал топиб келган ўз миллий урф-одатлари, расм-русм, удум ва эътиқоди, ғурури, ижтимоий-иқтисодий турмуш тарзи, ҳуқуқий онги, бир сўз билан айтганда, маданий-маънавий дунёси билан ажралиб туради. Буюк аждодларимиз умумбашарият маърифатпарварлигини яратишда бевосита иштирок этганлар, улар жаҳон цивилизациясига улкан ҳисса қўшганлар. Уларнинг бой маданияти ҳуқуқий меросидан Асосий Қомусимизни яратишда кенг фойдаланилди.

Ўзбекистоннинг умумхалқ байрами — Конституциямиз қабул қилинган куннинг бир йиллиги кенг нишонланмоқда. Мана икки йилдан ошдики бой, кенг маънавий, маданий ва ҳуқуқий тарихга эга халқимиз истиқлол қуёшининг ҳаётбахш нурларидан баҳраманд бўлмоқда. Шу боисдан мустақиллик туфайли эркин нафас олмоқдамиз. Мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституциясини қабул қилинган кундан буён ўтган муддат тарих уммонида бир томчидир, холос. Лекин унинг бой мазмуни ва тақдириломон моҳиятини ҳисобга олсак, ҳозирги ҳар бир кунимизнинг йилларга татигулик эканлигини эътироф этмоқ зарур.

Мустақилликка мушарраф бўлган халқимиз ўз тараққиёт йўлини танлади — келажаги буюк Ўзбекистонни бунёд этишга бел боғлади. Бу нурли истиқбол йўли машаққатли ва мураккаб йўлдир. Асосий Қомусимиз «шу эзгу мақсаднинг ҳуқуқий кафолати бўлажак». Чунки биз ўз тараққиёт йўлимизни Конституция асосида белгилаб олдик. Эндиликда давлатимизнинг келажаги, халқимизнинг тақдири кўп жиҳатдан Асосий Қонунимизни қанчалик ҳаётга изчил тадбиқ этишимизга боғлиқ.

Акмал САИДОВ,
Тошкент Давлат юридик институти ректори, профессор.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ХОДИМЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲУҚУҚЛАРИНИ ВА МАНФААТЛАРИНИ ИФОДА ЭТАДИЛАР ВА ҲИМОЯ ҚИЛАДИЛАР.

Ишонч № 49 1993

ИСЛОҲОТ НАТИЖАЛАРИ

МАНА икки йилдирки мустақил Ўзбекистон Республикасида яшаб, меҳнат қиляпмиз. 1992 йилнинг 8 декабрида суверен Ўзбекистоннинг Асосий Қонуни — Конституциясининг қабул қилиниши давлатимиз ва халқимиз ҳаётида энг муҳим унутилмас воқеалардан бири бўлди.

Касаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқи, уларнинг меҳнаткашлар ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича асосий вазифалари Конституциянинг 59-моддасида мустаҳкамланиб қўйилган.

Шаҳар корхоналарида иш жойларининг қисқариши, иш ҳажмининг камайиши каби оғир иқтисодий қийинчиликлар бўлишига қарамай, кўпгина корхона маъмуриятлари ва касаба уюшмаси қўмиталари меҳнаткашларни қўллаб-қувватлаш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қилмоқдалар. Хусусийлаштириш давомида кўпгина корхоналарда меҳнаткашларга моддий ёрдам кўрсатилди, уй-жойлар имтиёзли шартлар билан хусусийлаштирилди. Сабзавот ва мевалар имкони борича арзонроқ, харид қилса бўладиган нархларда олиб келинмоқда, овқатланиш учун пул ажратилмоқда.

Кўпгина корхоналар ишчилар болаларининг мактабгача муассасаларга қатнаганлиги учун тўланадиган ҳақни ўз зиммаларига олдилар. Жамоа шартномаларига пенсионерлар, меҳнат фахрийлари ва кам таъминланган ночор оилаларни моддий қўллаб-қувватлаш сингари муҳим масалалар киритиляпти. Тошкент авиация ишлаб-чиқариш бирлашмаси, «Фотон», «Оникс», «Малика», «Қизил тонг», «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Тошкент нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ўзэлектроаппарат» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, 2-нон маҳсулотлари корхона комбинати, «Тошкентвино» комбинати, ТОМРЭЗ, 3-ун заводи ва бошқалар ана шундай корхоналар жумласидандир.

Бундан ташқари болаларни соғломлаштириш ва дам олишига 900 миллион сўмдан ортиқ сарфланди. Йўлланмаларнинг баҳоси бир неча баравар ошиб кетганлигига қарамай касаба уюшмалари ташкилотлари сарф-харажатларнинг ярмидан кўпини кўтармоқда. Лагерда бепул йўлланмалар билан 3338 мактаб ўқувчиси дам олди.

Шундай қилиб, касаба уюшмалари билан маъмурият яқин ҳамкорликда ишлаб ўтиш даврининг оғир шароитида мураккаб, танг вазиятдан чиқишнинг реал йўлларини топмоқда.

Меҳнатни муҳофаза қилиш ва меҳнат қонунининг қоидаларига риоя этиш борасида маъмурият фаолиятини назорат қилиб бориш ишимизнинг асосий йўналишларидан биридир. Чунончи, меҳнат қонунининг қўлланиши масалалари юзасидан бу йил 150 дан ортиқ корхона фаолияти текшириб чиқилди, 5000 дан зиёд қонун ва қоида бузишлар аниқланди. 35 та корхона раҳбарига маъмурий чора кўрилди. Жарима солинди. Меҳнат қонунига зид равишда ишдан бўшатилган 40 дан ортиқ киши ишга қайта тикланди. 7 киши уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари судда ҳимоя қилинганида бепул ҳуқуқий ёрдам олди.

Ҳар куни 20 дан ортиқ киши иш ҳақи, нафақа, уй-жой, меҳнат қонунига оид масалалар бўйича бепул консультациялар олишади.

Тошкент шаҳар касаба уюшмаси тасарруфидаги меҳнат бўйича инспекторлар 1992 йилда ва 1993 йилнинг 10 ойи ичида шаҳар халқ хўжалигининг 200 дан ортиқ корхонаси ва ташкилотларида текшириш ўтказди. 1858 та кўрсатма берилди. Уларнинг бажарилиши мажбурий бўлиб, мавжуд бузилишларни бартараф этишга, техника хавфсизлиги ва саноат санитарияси талаб ва қоидаларини бажаришга қаратилган сал кам 33 минг тадбир-чоралар кўзда тутилган. Шу давр ичида ишловчилар ва хизмат кўрсатувчилар соғлигига хавф туғдирувчи бузилишлар туфайли 800 дан ортиқ технологик асбоб-ускуналар тўхтатиб қўйилди, янги ишлаб чиқаришда юз бериши мумкин бўлган камида 800 жароҳат ва бахтсиз ҳодисанинг олди олинди. Меҳнатни муҳофаза қилиш талабларининг бузилишига йўл қўйганликлари учун шаҳар инспекторлари 307 та хўжалик раҳбарларига нисбатан маъмурий чора кўришди: уларга турли миқдорда жарима солинди. Кўрилган тадбир-чоралар натижасида кейинги йилларда ишлаб-чиқаришда жароҳат олиш анча камайди. У 1992 йилда аввалги йилга нисбатан 15 фоиз камайди.

Республикада амалга оширилаётган ислоҳотлар натижасида юз бераётган шарт-шароитлардан келиб чиқиб, касаба уюшмалари шаҳар ҳокимияти билан биргаликда мол-мулкни хусусийлаштириш ва уни Давлат тасарруфидан чиқариш, иш билан таъминлаш, иш ҳақи ва ижтимоий ёрдам тизимларини ислоҳ қилишга ёндошишнинг янги-янги йўлларини, усулларини белгиламоқда.

Омонулла САФОЕВ,
Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раиси.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ барча меҳнаткашлари қатори тармоғимиз ишчи-хизматчилари ҳам халқимизнинг Бош Қомуси қабул қилинган кун — 8 декабрни умумхалқ байрами сифатида бу йил илк бор нишонлайдилар.

Республика Бош Қомусининг 59-моддасида «Касаба уюшмалари ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини ва манфаатларини ҳимоя қиладилар» — дейилган.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон тармоқ «Энергокасабауюшма» Марказий, вилоят, шаҳар, бошланғич қўмиталар меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилишда ўз иш жараёнларида бу Қонунга ҳамда Республика Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг 1993 йил 29 июнда касаба уюшма фаоллари билан бўлган учрашувдаги тавсия ва маслаҳатларига оғишмай амал қилмоқдалар.

Тармоқ меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш тармоқ касаба уюшма Марказий Қўмитамиз билан Ўзбекистон Республикаси энергетика ва электрлаштириш вазирлиги ўртасида 1993-1995 йиллар учун тузилган Битимда ҳар томонлама кўрсатиб ўтилган.

Ушбу Битим тармоқнинг меъёрий ҳужжати бўлиб, унда меҳнат муҳофазаси ва шароити, меҳнатга ҳақ тўлаш, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ва тармоқ ходимларининг ижтимоий манфаатларини таҳминлащ масалалари тартибга солиб турилади.

Битимда қайд қилинган таклифлардан айримларини келтириб ўтмоқчиман. Республика энергетика тизимида камида 20 йил ишлаган, ҳозирда ишламайдиган уруш ва энергетика фахрийлари ҳамда нафақа олувчиларга энг кам ойлик иш ҳақининг 2 баробари миқдорида, табиий офатлардан азият чеккан ходимларга энг кам ойлик иш ҳақининг 3 баробари миқдорида, иш қобилиятини йўқотган ёки корхона айбига кўра жароҳат олиб ёки касб касалликлари бўйича ногиронликка чиқиб ишдан бўшаган ходимларга қуйидаги миқдорларда: биринчи гуруҳ ногиронларига ўртача ярим йиллик иш ҳақининг камида 75 фоизини, иккинчи гуруҳ ногиронларига ўртача ярим йиллик иш ҳақининг камида 50 фоизини, учинчи гуруҳ ногиронларига ўртача ярим йиллик иш ҳақининг камида 30 фоизини, ишлаб чиқаришда бахтсиз ҳодиса натижасида корхонанинг айби туфайли ҳалок бўлган ходимнинг оиласига 6 ойлик иш ҳақи миқдорида бирварақайига моддий ёрдам кўрсатилади. Энергетика тизимида узоқ вақт (аёллар 20 йил, эркаклар 25 йил) ишлаган ва меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришган бўлса, у пенсияга чиққанда 2 ойлик иш ҳақи миқдорида бирварақайига мукофот пули олади.

Шунингдек, ёш оилаларга уй-рўзғор буюмларини сотиб олишлари учун энг кам иш ҳақининг 8 баробаригача фоизсиз қарз бериш, сурункали касалларга муолижа маскани йўлланмасининг 50 фоизи қийматини ВКҚ хулосасига биноан ижтимоий ривожланиш фонди ҳисобидан тўлаш, энергетика тизими соғломлаштириш оромгоҳларига кўп болали оилалар болаларига, ёлғиз оналар ва ногирон болаларга йўлланмани бепул бериш, қишлоқ жойларда шахсий уйларда турадиган кам таъминланган оилаларга кишлик 2 тоннагача ўтин-кўмир нархининг 50 фоизгача қийматини тўлаш, нурчиларга уйда электр ва иссиқлик қувватларидан фойдаланишлари учун имтиёзли тўлов ва шунга ўхшаш кўпгина чора-тадбирлар Битимда кўрсатиб ўтилган.

Бу ўринда жамоа шартномаси иш берувчи ва меҳнаткашлар ўртасидаги муносабатларни аниқловчи асосий юридик ҳужжатлардан бири бўлиб, меҳнаткашларга бир қанча ижтимоий ва иқтисодий имтиёзлар беради. Тармоқдаги 132 корхона ва ташкилотлардан 109 тасида йил бошида жамоа шартномалари тузилган эди.

Андижон, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё электр тармоқлари, Тошкент, Тахиятош, Сирдарё, Ангрен давлат туман электр станцияси (ДНЭС), СРПП ва бошқа ўнлаб жамоаларнинг шартномалари меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилишда катта роль ўйнамоқда.

Давлат ва маҳкамаларга қарашли турар-жой фондини хусусийлаштиришдаги имтиёзлар шартномаларда ўз ифодасини топган.

Жамоа шартномаларида меҳнат шартларини ва экологияни яхшилашга ҳам катта аҳамият берилган.

«Ўзэлектроаппарат» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ёнидаги ҳудудлар ободонлаштирилиб, Қорасув ариғини бетон тарновлар орқали оқизилиши шу тумандаги экологияни бир мунча яхшилади.

«Ўзбексувэнергетика-қурилиш трести, Сирдарё, Наманган электр тармоқлари, Сирдарё, Толимаржон ДНЭС, Наманган нур қурилмалари ижара корхонаси ва бошқаларда ташкил топган ёрдамчи хўжаликлар қишлоқ хўжалиги, чорвачилик, боғдорчилик, асал маҳсулотларини кўпайтириш ҳисобига меҳнаткашларга шу маҳсулотларни бозор баҳосидан анча арзон нархда сотмоқдалар.

Корхона маъмурияти касаба уюшма қўмиталари билан биргаликда болалар тўғрисида ғамхўрлик қилиб, болаларни соғломлаштириш сонини камайтирмай, кўп болали оилаларга бериладиган бепул йўлланмаларни сақлаб қолиш имкониятларини излаб топаяптилар. Болаларнинг ота-оналари ёзги соғломлаштириш йўлланмаси нархининг 10 фоиз қийматини тўладилар.

Тармоқ меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилишда тармоқ корхоналарида давлатимиз қонун ва Бош Қомуси билан бирга жамоа шартномалари асосий дастур вазифасини бажараяпти.

Ўзбекистон «Энергокасабауюшма» Марказий Қўмитаси, вилоят шаҳар қўмита ва кенгашлари ҳамда бошланғич ташкилотлар тармоқ меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий ҳимоя этишда Мустақил Республикамиз Бош Қомусида акс этган ҳуқуқ ва эркинликлардан фойдаланишда ҳамиша изчил иш олиб борадилар. Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида бўладиган муаммоларни матонат билан ҳал қилишга, халқимизнинг оғирини енгил қилишга ҳаракат қилаверадилар, чунки бу касаба уюшмамиз фаолиятидаги муҳим вазифадир.

Ҳосил САМАТОВ,
Ўзбекистон «Энергокасабауюшма» Марказий қўмитасининг раиси.

МУСТАҚИЛ давлатимиз Конституцияси қабул қилиниши билан иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаёт тарзини мустақил равишда амалга ошириш имкониятига эга бўлдик. Жаҳоннинг кўзга кўринган давлатлари билан иқтисодий умумжамиятлар ишида иштирок этишга муяссармиз.

Фуқароларни барча истак ва талабларини тўла қондириш, меҳнатига яраша ҳақ тўлаш, экологик хавфсизликни тўла таъминлаш, кишиларга маиший-хизмат кўрсатишни яхшилаш, маданий ҳордиқ чиқариш учун барча шарт-шароитлар яратиш каби тадбирларни амалга ошириш муборак Конституциямизнинг асосий ғоясини ташкил этади. Мазкур истиқбол қонуни қабул қилинганининг ижобий таъсирини биз касаба уюшмаси ходимлари яхши ҳис қилиб турибмиз.

ХУРСАНДМИЗ

Бир йил ичида университетимизда ҳам катта ўзгаришлар содир бўлганлигининг гувоҳимиз. Айниқса, касаба уюшмамиз маъмурият билан бирга бир қатор ишларни амалга оширди. Буни фақат санаб ўтиш билан кифояланиб бўлмайди. Биргина Бўстонлиқ туманида жойлашган дам олиш маскани тўла ишга тушганлиги кичкина гап эмас. Тошкент тумани ҳудудида янги профилакторія қурилиши жадал суратлар билан олиб борилмоқда. Университет профессор-ўқитувчилари, ходимларига Юқори-Чирчиқ ва Зангиота туманларида дала ҳовли учун 20 гектарга яқин ер ажратиб берилган. Ҳозир у ерларда дала ҳовлилар қурилмоқда.

Университетимизни маъмурий биноси, янги кутубхона, маданий марказ, ижтимоий-иқтисодий режалаштириш факультетининг янги биноси ҳам шу бир йил ичида ишга туширилди. Университетнинг 60 йиллик байрами муносабати билан кўп йиллик самарали меҳнатлари учун бир қатор профессор-ўқитувчиларга, ходимларга Фахрий унвонлар берилди. Республика Олий Кенгашининг фахрий ёрлиқлари, қимматбаҳо буюмлари ва пул мукофотларига сазовор бўлдилар. Профессор-ўқитувчи ва талабаларни мева, сабзавот, кийим-кечаклар, ип-газлама материаллари билан таъминлашлар ҳам шу ўтган бир йил ичида яхши йўлга қўйилди. Касаба уюшмамиз ташаббуси туфайли вужудга келган мева-сабзавот билан савдо қилиш дўкони ишлаб турибди.

1992/93 ўқув йили 20 та профессор-ўқитувчи санитария-профилакторияларда дам олиб қайтдилар. Талабалар, аспирантлар, профессор-ўқитувчилар овқатланиши учун 3 та ошхона, 2 та буфет, чойхона, нонвойхона ҳам мавжуд. Буларнинг ҳаммаси янги қабул қилинган Конституциямизнинг шарофати билан рўёбга чиқаётганидан жуда-жуда хурсандмиз.

Отахўжа БАҲОДИРОВ,
Тошкент Давлат Иқтисодиёт Университети касаба уюшма қўмитаси раиси, профессор.

ТАРИХНИ ЯНГИТДАН ВАРАҚЛАГАНДА...

Тарих фанлари номзоди Турғун Файзиев қарийб йигирма йиллик меҳнатини хотима қилди. Бу меҳнат «Темурийлар шажараси» деган улкан китоб бўлиб, майдонга келди ва нашрга тайёрланди.

МЕН тарихчи ҳам эмасман ва тарих китоблари ёзилишининг услубиётини ҳам билмайман. Аммо бир нарсани биламан: ҳар қандай тариҳ синфсиз ва партиясиздир. Агар бирон синф, бирон партия манфаатларидан келиб чиқиб тарих яратилса, у тарих эмас, ўша синф ва партиянинг тарихга муносабатидир. Шўравий тарих фани марксизм-ленинизмни байроқ қилиб олди ва шу байроқ остида тарихга тош отди. Ўтмишга тош отма, у сени палаҳмон билан уради, деган гап ғоят ибратли. Шўрони тарих палаҳмон билан уриб йиқитди.

Турғун Файзиев ушбу «шажара»ни 70-йилларнинг бошларидан бошлаб, аста-секин, шошилмай поёнига етказди. Темур ва темурийлар тарихини шундай ёздики, бирон бежама сўз, бурама гаплар, сиёсий шарҳлар, синфий ва партиявий қарашлар истеъмол қилмади. Аммо бор самимият, ҳолислик ва ҳаққонийлик билан ёзилган китобни худди гўзал бадиий қисса ўқигандек бир зарбда киприк қоқмай ўқиб чиқасиз. Ҳатто муаррих китобга хулоса ёзишни ҳам лозим кўрмади, мен бу вазифани ўз зиммамга олар эканман, муаррихнинг «камчилиги»ни тўлдириш мақсадида эмас, балки азбаройи ўз қарашларимни, китобдан олган таассуротларимни қоғозга тушириш ниятида ёздим, холос.

Биринчи хулоса! Амир Темурнинг қиёфаси ҳақида. Муаррих тарихни янгитдан варақлар экан, Амир Темур ибн Муҳаммад Тарағай Баҳодурни шундай тасвирлайди: келбатли,ҳусндор, аммо ўта салобатли, ўрта бўй, оқ сариққа мойил қирра бурун, қўй кўз одам эди. Ҳақиқатда ҳам Сеистонда булужлар билан урушган пайтда ўнг қўли ва ўнг оёғидан ўқ еб яраланган, шу туфайли оқсоқланиб юрган. Бироқ чап қўл билан шундай қилич чопганки, чапдаст қиличбозлар ҳам унинг маҳоратига дош бера олмаганлар. Бу тасвир бизнинг Амир Темур ҳақидаги илгари бад тасаввурларимизни буткул супуриб ташлаб, Соҳибқиронга бўлган таважжуҳимиз юзини очади.

Иккинчи хулоса: Амир Темурнинг насаби ва маънавий қиёфаси ҳақида. Кўпгина тарихий манбаларда, шу тарихий манбаларнинг ибтидоси бўлган Ибн Арабшоҳнинг «Ажойиб ан-мақдур фи таризи Таймур» асарида ҳам Амир Темурнинг насаби негадир ёлғонланиб, уни бир чўпоннинг ўғли, ёки қуллар авлодидан деб кўрсатилади. Агар бу гап Ибн Арабшоҳга суянган ҳолда айтилган бўлса, у ҳолда шуни таъкидлаш керакки, Амир Темур Дамашққа босқин қилганда Ибн Арабшоҳ ёш гўдак бўлиб, Соҳибқирон унинг оиласини Самарқандга олиб келган эди. Ўз ватанининг босқин бўлгани, Самарқандга келгани албатта Ибн Арабшоҳ юрагига алам солган ва бу алам Мисрга бориб ёзилган ўша китобда акс этган. Аммо даврлар ўтган сари тарих юзидан қора парда кўтарилиб, соф ҳақиқат аниқланди, Ибн Арабшоҳникидан кўра мўътабарроқ манбаларга асосланиб Амир Темур насаби ҳақида ҳаққоний гап айтилди. Шулардан бири Турғун Файзиев бўлди. Амир Темур туркий халқларнинг «барлос» уруғидан, бу уруғ халқ орасида бениҳоя нуфузга, ҳурматга сазовор бўлган муҳими, ҳамиша салтанат ишларида пешқадам ўринни эгаллаган. Амир Темур йўлтўсарлик қилмаган, карвонларни таламаган. Шу нарса аниқки, қароқчилик, йўлтўсарлик, мол-мулкка ўчликдан, аламзадаликдан, очкўзлик ва ваҳшийликдан келиб чиқадиган ҳодисадир. Амир Темур зодагон оиласида туғилди, зодагонлик тарбиясини олди. Демак, мактабда, сўнг мадрасда ўқиб, ўз даврида расм бўлган кўпгина билимларни эгаллади, ҳусусан, ўша даврда зарурий бўлган диний илмни — фикҳ, Қуръону ҳадисларни ўрганди. Амир Темур ҳатто фалакиёт, ҳандаса, риёзиёт, жуғрофия ва тарих илмларидан хабардор бўлди. Шеъриятни жуда нозик тушунар эди. Биз шўравий адабиётларда 17-йилдан аввалги Шарқ подшоларини саводсиз, аҳмоқ деб ўқиб, шуни миямизга сингдириб олганмиз. Ваҳоланки, подшо бўлиш — юртни бошқариш учун билим, иқтидор, салоҳият лозим бўлади. Амир Темур-ку жаҳоннинг ярмисига ҳукмини ўтказган, биргина «Амир Темур» деган номнинг ўзиёқ Соҳибқирон тириклигида сиёсатни, ҳарбий тактика ва стратегияни, ижтимоий тараққиётни тебратган.

«Темур бениҳоя шафқатсиз бўлган», дейилади тарих китобларида. Тўғри, Амир Темур сиёсатидаги зулм-зўрликни инкор қилиб бўлмайди. Бинобарин, салтанат, умуман давлат бор экан, истибдод бўлиши табиий бир ҳолдир. Фаробий, Томас Мор орзу қилган идеал давлат идеал жамият ҳали узоқ асрлар армонлигича қолаверади. Амир Темур салтанатига келсак, шундай катта салтанатни — Каспий денгизидан Парижгача, Орол бўйларидан Бағдодгача, дунёнинг деярли ярмини эгаллаган салтанатни кўнгилчанлик билан бошқариб бўлмас эди. Шунинг учун Амир Темурнинг бир қўлида қилич, иккинчи қўлида адолат муҳри турган бўлса не ажаб!

Устоз Бўрибой Аҳмедов таъкидлаганидек, Амир Темурнинг шундоқ бепоён салтанатида еттитагина ноиби бўлган, холос. Аммо шу етти ноиб давлат ишларини оқилона тебратиб, биргина Турон юртини эмас, унинг қаламавравида бўлган бошқа барча мамлакатларни ободонлаштирганлар.

Учинчи хулоса: Амир Темур салтанати тарихий зарурат эди. Ижтимоий ҳаёт, халқларнинг ҳаёт тарзи шундай буюк бир шахснинг дунёга келишини кутар эди. Мовароуннаҳр, Эрон, Озарбайжон, Хуросон мўғуллар оёғи остида инграр, нажот истар эди. Шундай нажот фариштаси Амир Темур бўлди. У тарих саҳнасига чиқиб, Турон заминини мўғуллардан тозалади, аммо ўзи подшо бўлмади, яна подшолик мўғуллар қўлида қолаверди. Лекин Амир Темур амир ул-умаро эди; у мўғулзодалардан номигагина хон тайинлар ва бу қўғирчоқ хонлар Соҳибқирон қўлида ҳар мақомга йўрғалар эдилар. Демак, мўғулзодаларнинг салтанат ишларида ҳеч қандай роли бўлмаган, деб хулоса чиқаришимизга асос бор. Амир Темур жуда катта, қуроқ бир салтанатни бошқариш ишини нозик сиёсат, тадбиркорлик билан олиб борганлигини Турғун Файзиев ҳаққоний ифодалай олган. Бинобарин, Амир Темур салтанат ишларини олиб боришда беш устунга суянади: машварат, шариат, тўра-тузук, дипломатия, қаттиққўллик. Энг нозик сиёсий, ҳарбий ишларда қурултой чақириш Амир Темурнинг одатларидан эди. Бу қурултойга ноиблар, сайидзодалар, барлос уруғининг йирик вакиллари, дин пешволари, саркардалар, шаҳзодалар, хонлар, султонлар таклиф этилар ва қурултой иродаси Соҳибқирон учун қонун эди. Ислом ва шариат рукнлари ҳар бир мусулмон ҳукмдор учун қонун, Амир Темур, айниқса, бунга қаттиқ риоя қилган. Тўра-тузук Амир Темурнинг ўзига ҳос давлат Конституцияси эди, унга амал қилиш тўра-тузук бўйича иш олиб бориш Соҳибқирон зафарларини мустаҳкамлади. Амир Темурнинг дипломатик муносабатлари ҳамма даврлар учун намуна билгуликдир. Зотан, бирон давлатга камситиш назари билан қарамаган, душман мамлакатни ўзига дўст қилмоқ учун ҳаракат қилган, аммо атрофидаги подшолар, султонликларга нисбатан ҳушёр бўлишни унутмаган. Салтанатнинг ички сиёсатида эса ноиблар, беклар, умуман амалдорлар устидан назоратни жуда қатъий қаттиққўллик билан ўрнатган эди. Агар Соҳибқироннинг хорижда ҳуфялари қанчалик кўп бўлса, салтанат ичкарисида ҳам улар он қадар эди. Озгина нохуш хабар, озгина шубҳа туғилса, ўша ноиб Амир Темур томонидан мансабдан азл этилар ёки бошқа бир қаттиқ жазога мустаҳиқ эди: у хоҳ бегона бўлсин, хоҳ ўз жигаргўшаси бўлсин, Соҳибқироннинг учинчи ўғли Мироншоҳ Мирзо (1366—1408)нинг тўнғичи, ҳукмдорнинг севимли набираси Ҳалил Султон Мирзо (1384—1411) бировнинг ҳасмига чанг солиб, ҳарамига олиб келганда уни валиаҳдлик мартабасидан азл қилган, ҳатто Ҳиндистон уруши вақтида Темур лашкари қутурган филлар қаршисида лол қолиб, ортга чекиниш фикрига тушганда, Ҳалил Султон маст туялар устига ҳашак ортиб, хашакларни ёндириб, уларни филлар томонга ҳайдаб, филларни қочириб, ғалабани таъминлаганда ҳам Соҳибқирон «Баракалла»дан нарига ўтмаган. Демак Ҳалил Султонни аҳлоқий бузуқлиги учун кечирмаган. Амир Темур даврида бошқаларга нисбатан сайидлар ва барлосларгина қаттиқ жазоланмасдилар. Бундай имтиёзга сабаб, сайидларнинг пайғамбар авлодидан бўлганлиги, барлосларнинг эса тахт қўлга киритилишидаги хизматлари ва халқ ўртасидаги катта нуфузга эгаликлари эди.

Тўртинчи хулоса: Ўқувчида шундай бир иштибоҳ туғилиши мумкин: у ўзбекларга қарши уруш олиб борган-ку, нега энди биз ўз душманимизни мақтаймиз? Амир Темур номига нисбат берилган «Темур тузуклари» ва «Зафар йўли» асарларида, «Бобурнома»да «Ўзбекларни аёвсиз қирдим», деган ибора ҳозирги этник халқ — ўзбеклар эмас.

Тарихдан маълумки, Дашти қипчоқдан Мовароуннаҳрга оқиб келган Олтин Ўрда саройининг аскарлари «Ўзбеклар» деб аталган. Ва улар ҳарбий оппозиция бўлиб, миллатга ҳеч қандай алоқаси йўқдир. Бу ҳарбий оппозициянинг балки ўзбек уруғига ҳам алоқаси йўқ, чунки тарихий ҳақиқатлар шуни исбот қиладики, қадимий ўзбек-уруғи Мовароуннаҳр ва Ҳуросон ҳудудларининг қадимий халқлари саклар, массагетлар, қарғлар, хоразмийлар, тоҳарийлар билан боғлиқ бўлиб. Дашти Қипчоқдаги ўзбек ҳарбийларига охир пировардида Темур даврида алоқаси бўлмаган. Улар ўзбек халқига кейинчалик 15—16 асрларда сингишиб кетган.

Ўрни келганда бир гапни айтиб ўтиш лозим: зиёлиларимизнинг баъзи қатламлари орасида биз ўзбеклар эмас, туркларимиз, деган фикр ҳоким. Бу гап шу жиҳатдан нотўғрики, аввалдан турк миллати бор ва у битта давлат байроғи остига бирлашган. Иккинчидан, ўша зиёлилар туркиймиз, дейдирган бўлсалар, у ҳолда «Туркий» термини умумий бўлиб, кўп уруғлар, қабилалар, элатлар, умуман халқларни бирлаштиради. Ахир биз славян деганда миллатни, битта байроқ остига бирлашган халқни тушунамиз-ку. Руслар, беларуслар, чехлар, булғорлар, руминлар ва бошқа шунга ўхшаганлар «славянлар» деган термин билан аталадилар. Ўзбек халқи тарихан маълумки, 19-асрнинг иккинчи ярмидан миллат ва халқ сифатида шаклланган ва 150 йилдан буён шу ном билан халқ сифатида жаҳон сиёсий ҳаётида роль ўйнаб келади. Эндиликда, биз«ўзбек»номидан кечиб, ўша зиёлилар сингари ва баъзи тушунмаган кимсалардек «туркмиз» дейишимиз ноўриндир.

ЭНДИ асосий масалага қайтсак, шуни назарда тутиш керакки, Амир Темур даврида ундан аввал ҳам, ундан кейин то 20-асрга қадар, тўғрироғи октябрь инқилобига қадар миллат тушунчаси бўлмаган, яъни ана у қозоқ,бу тожик, наригиси туркман, буниси ўзбек миллати деган гаплар бўлмай, умум туркий халқ тушунчаси ҳоким эди. Зеро, Амир Темурда ҳам, ундан аввалги подшоларда ҳам халқларни миллатларга ажратишдан ҳеч қандай сиёсий манфаат йўқ эди. Ўша ҳукмдорларда маълум даражада уруғчилик ва табақачилик (сайидлар,барлослар, хонлар ва ҳоказо) иллати бўлган эса-да, ажабки, улар уруғчилик манфаатларини умум давлат манфаатларига хизмат қилдирганлар. Аммо Амир Темурдан кейинги даврда уруғчилик иззат-нафсга, қонҳўр душманликка айлангани рост. Бу уруғчилик бора-бора маҳаллийчилик иллатига айланиб кетди. Шўро замонида эса миллатчилик деган дард пайдо бўлди-ки, бу халқларнинг бошига ёғилган кулфат эди.

Бешинчи хулоса: Амир Темур даврида маданият, санъат, илм-фан гуркираб ўсди. Жаҳонгир қаерғаки бормасин, ўша ердан қўли гул усталарни ҳунарманд ва санъаткорларни, шоиру олимларни олиб келди,уларни тарбиялаб вояга етказди. Унинг даврида Самарқанд ер юзининг сайқалига. Бухоро ислом динининг қувватига айланди. Шаҳрисабз Кеш,Шоҳруҳия, Фориш, Султония шаҳарлари бунёд этилди. Ҳуллас, Турон юрти ўз маданий тараққиёти билан жаҳоннинг кўзини қамаштирди.

Бу соҳада ҳам Амир Темурни айбловчилар кўп эди: бинобарин, у зўрлик, зўравонлик ишлатиб Туронга ўзга мамлакатлардан.маданият ва санъат усталарини олиб келган, деб айбладилар. Аммо муаррихлар Амир Темурни бу соҳада айблайдилар-да, Москва, Питербург, Екатеринбург, Грозний, Киев сингари шаҳарларнинг қандай зулм-зўрлик билан барпо этилганини гўё унутадилар. Албатта, Амир Темурнинг босқинларини, бошқа мамлакатларни ғорат қилганини тарих авф этмайди. Аммо у тарихан зарурий шахс сифатида шу ишларни қилишга мажбур эди, зотан Турон минтақаси азалдан бошқа ҳукмдорларнинг ҳадафи бўлиб келгани, демак Темур уларни забт этмаса, бошқа хукмдорлар Туронни юнонлар, форслар, араблар, мўғуллардан баттар талон-тарож қилиб, гадо бўлиши турган гап эди. Аммо қизиғи шундаки, Амир Темур ўзи забт этган мамлакатларнинг подшоларини яна тахтига ўтқазган, агар ўша подшо жангда ҳалок бўлса, унинг зурриётидан подшо тайинлаган. Демак миссионерлик ҳаракати унинг фаолиятида кўринмайди. Шу билан бирга забт қилган мамлакатида гуноҳкорларни қатли ом қилиш билан бирга, ўша жойда ободончилик ишларини ҳам олиб борган. Албатта музаффар ҳукмдор сифатида ўз юртини обод қилмоқ учун бошқа юртларнинг маданият ва санъат усталарини жалб этган бўлса, бунинг тонг қоладиган жойи йўқ.

Олтинчи хулоса: Турғун Файзиев ушбу китобни беш қисмга бўлади: Амир Темур ҳақида, Жаҳонгир Мирзо ва унинг авлоди ҳақида, Мироншоҳ Мирзо ва унинг авлоди ҳақида, Умаршайх Мирзо ва унинг авлоди ҳақида, Шоҳруҳ Мирзо ва унинг авлоди ҳақида. Шу бобларда Соҳибқироннинг тўрт ўғлидан тарқалган зурриёт ҳақида мукаммал маълумот беради. Боз устига Амир темур никоҳига кирган хотинлар ва унинг қизлари, қизларидан тарқалган зурриёт ҳақида ҳам маълумотлар учратамиз. Китоб ана шуниси билан қимматли.

Муаррих Соҳибқироннинг тўнғич ўғли Муҳаммад Жаҳонгир Мирзо (1356—1376) ҳақида маълумотларни баён қилар экан, 20 ёшга етиб қирчинида қийилган бу шаҳзоданинг амалларини тўла баён қилиб, 1471 йилгача давом этган зурриёти ҳақида қимматли маълумотлар келтиради. Соҳибқироннинг иккинчи ўғли Умаршайҳ Мирзо (1356—1394) ва унинг зурриёти ҳақидаги маълумотлар 1515 йилгача келади. Демак, Соҳибқирон хонадонининг бу шаҳобчаси Бадиуззамон Мирзо билан тугайди. Учинчи ўғли Мироншоҳ Мирзо (1366—1408) шаҳобчаси 1613 йилгача давом этади. Тўртинчи ўғил Шоҳруҳ Мирзо (1377—1447) авлоди 1471 йилгача давом этган. Мироншоҳ Мирзонинг набираси, Умаршайх Мирзо (1456—1494) нинг ўғли Заҳириддин Муҳаммад Бобуршоҳ зурриёти эса 1858 йилгача Ҳиндистонда давом этди ва Темурийлар салтанати шу ерда тугайди.

Муаррих ушбу китобга кирган маълумотларни эринмай, битталаб йиққан кўринади. Бундай яхши ишни халқимиз «игна билан қудуқ қазибди», деб баҳолайди. Турғун Файзиев, назаримда, тирноқ билан қудуқ қазиб, ташна дилларни қувонтирган. Темурийлар ҳақида бунчалик мукаммал маълумот берган тарихий баён ҳали яратилмаган эди.

Амир Темур зурриёти ҳақидаги бу китобни ўқир эканмиз, беихтиёр нима сабабдан Соҳибқирон яратган буюк салтанат парчаланиб, йўқ бўлиб кетганлигига жавоб топгандек бўламиз. Бинобарин, биринчидан, салтанат асосчисининг васиятларига амал қилмаслик, шуҳратпарастлик (Соҳибқирон саъжиясида бу иллат бўлмаган), хотинбозлик, маишатпарастлик, ўгайваччалик ва бир оилада тарбияланмаганлик ва энг муҳими салтанат ишларига аёлларнинг бевосита ва билвосита аралашувидир; фикримизнинг исботи ўлароқ Ҳалил Султоннинг хотини Шоди Мулк, Шоҳруҳнинг хотини Гавҳаршод бегим, Ҳусайн Бойқаронинг хотини Ҳадича бегим сингариларни кўрсатиш мумкин. Биринчиси, салтанат ишларига фаол иштирок этганлиги туфайли Ҳалил Султон тахтдан азл этилди, иккинчиси,маккорлик ва димоғдорлик билан набирасини «куфрга кетган» отага қарши қўйди, учинчиси,макр-ҳийла билан набирасини қатл этдириб, салтанат тагига сув қуйди.

Дуруст. Амир Темурнинг ўзи ҳам аёлларни салтанат ишларига аралаштирган, жумладан Бибихоним (Сароймулкхоним) йирик давлат арбоби даражасига кўтарилган зукко ва тадбиркор аёл эди. Аммо шундоқ эса-да, салтанат жиловини қўлига ола билмаган, бинобарин Амир Темур бунга йўл ҳам қўймаган эди. Амир Темурда шундай бир одат бор экан: Бибихоним бирон маслаҳатга оғиз очса Соҳибқирон уни сиртдан писанд қилмай эшитар экан-да, расмана мулоҳаза ва мушоҳада тарозисида тортиб кўриб, сўнг ҳаётга тадбиқ этар экан. Амир Темур тарихидан кўриладики, Бибихоним Соҳибқиронсиз элчиларни қабул қилганда ҳам, Соҳибқирон сафарда эканида Самарқанд тахтини тебратиб турганда ҳам йирик сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий масалаларда ўзбошимчалик билан ҳукм чиқармаган. Билмадим, эҳтимол Бибихоним аёллигига бориб биронта шаҳзодани ғийбат қилгандир, ёмонлагандир, аммо Соҳибқироннинг саъжиясидан маълумки, у ғийбат ва бўҳтонларга эмас, далилларга суянган. Аммо ундан тарқалган фарзандлар ва набираларда (Бобуршоҳ айнан бобокалонига ўхшар эди) кўнгилбўшлик, аёллар сўзига эътимод, таважжуҳ ва акставажжуҳ кучлироқ эди ва шу сабаблар каттакон салтанатни инқирозга олиб келган бўлиши эҳтимол.

Асосий хулоса: Бу китоб,бу ўттиз йиллик тинимсиз, бунинг устига жамоатчиликдан, ҳусусан, шўравий ташкилотлардан пинҳона олиб борилган тадқиқотдир. Турғун Файзиев меҳнатини чумоли меҳнатига қиёс қилгулик: у тинимсиз эринмай тарихий далилларни йиғади, уларни бир жойга тўплайди ва уларни яна янгитдан ҳолис муаррих кўзи билан кўриб, муаррихнинг покиза қўли-ю, иймони билан ёзиб чиқди. Сўз боши муаллифи Бўрибой Аҳмедов айтмоқчи, «натижа ўлароқ ҳаммага зарур китоб юзага келди».

Турғун Файзиев бу билан чекланиб қолгани йўқ: у тарихни янгитдан варақламоқда...

Асрор САМАД.

«ОРЗУ»ДАГИ ОРЗУЛАР

Мустақил юртимиз Бош Қомусининг шонли бир йиллиги арафасида пойтахтдаги «Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш ижара корхонасида бўлиб, касаба уюшма қўмитаси раиси А. Абдуқодиров билан суҳбатлашдик.

— Бош Қомусимизда айтиб ўтилганидек,— дея гап бошлади у киши,— касабачилар меҳнаткашларни ҳар томонлама муҳофаза қиладилар. Ниятимиз — одамлар азият чекмасин, қариялар, қаровчисиз ва ёш болали оналар нажотсиз қолмасин.

Корхонамизда 2500 киши ишлаётган бўлса, шунинг 80 фоизини аёллар ташкил этади. Ўз-ўзидан аёнки уларга оилавий мадад ҳам ишдаги режа-топшириқ каби зарурдир. Биз корхона раҳбарияти билан келишган ҳолда фаолият кўрсатамиз. Ҳозир ўз ички имкониятларимиздан фойдаланган ҳолда ёрдам сўраб ариза берган меҳнаткашларга маошининг 50 фоизи миқдорида маблағ ажратамиз. Шунингдек, шаҳар транспортида бепул юришлари учун йўл ҳақи талонини ҳар ойда бериб турамиз. Ишчи-хизматчиларнинг овқатланиши ҳам бепул. Бир кишига қишлик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиб олиш учун 20 минг сўмдан тарқатдик.

Унумли ишлаш учун аввало иш шароитлари соз бўлиши керак. Шуни инобатга олган ҳолда кунда ишга қатнаш имкониятига эга бўлмаган аёлларга уйида ишлашини йўлга қўйганмиз. Яъни, 420 нафар меҳнаткаш касаначиликда фаолият кўрсатаяпти. Айни пайтда ишчиларнинг ўртача маоши 68—70 минг сўмни ташкил этмоқда.

Корхонада кириб-чиқишдан тортиб, иш жараёнида қатъий тартиб-интизом ўрнатилган-ки, бу меҳнат унумини таъминлаяпти. Эркаклар ва аёллар учун алоҳида-алоҳида кийим сақловчи хоналар, дам олиш хонаси, сауналар мавжуд. Телевизор, радио, вақтли матбуот жамоа хизматида. Замонавий ошхонамиз мавжуд. Бу ерда худди уйдагидек сифатли таомлар тайёрланади.

— Ҳозирги иқтисодий қийин шароитда хомашё таъминоти қандай?

— Бизга асосан Фарғона сунъий чарм заводи, Қўқон ва Самарқанддаги тиббий чарм заводлари керакли хомашёни етказиб бермоқда. Ўз маҳсулотларимизни Россия ва Украинанинг йирик шаҳарлари билан ўзаро алмашмоқдамиз. Ҳозирда кўпгина янги турдош маҳсулотларни — аёллар сумкаси, турли хўжалик сумкалари, жомадон, эркаклар курткасини тайёрлаяпмиз. Яқинда сотувга чиқади.

— Меҳнат илғорлари ҳақида тўхталсангиз.

Жамоамизда ўз касбининг фидойилари кўп. Улар қаторига ихтирочилар (моделчилар) Наташа Семенчук, Матлуба Файзиева, Раиса Журавлёва, тикувчилардан Мукаддас Исматова, Мастура Қосимова, Иноят Умарова, Ҳилола Ҳакимова, Дилбар Тўхтамуродоваларни киритиш мумкин. Бундай илғорлар ҳамма цехларда кўплаб топилади.

Жамоадагиларнинг орзуси ўз корхонаси номига муносиб ишлаш, элнинг хожатини чиқариб, мушкулини осон этишдир.

Норинисо ҚОСИМОВА,
«Ишонч» мухбири.

ИШБИЛАРМОНЛИК КАФОЛАТЛАНГАНЛИГИ САМАРАЛАРИ

«Давлат истеъмолчиларнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини кафолатлайди».

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53-моддасидан.

ЖОНАЖОН Ўзбекистонимиз истиқлолга эришганидан сўнг қабул қилинган янги қомусимизда ишбилармонлар ҳуқуқи белгилаб қўйилди. Шахсий мулк қонун билан муҳофазага олинди. Шу боис давлат томонидан мол етказиб берилишини кутмай, ўз ички захира ва имкониятларимиз ҳисобига таъминотдаги етишмовчиликлар ўрнини қоплашга ҳаракат қилдик. «Мустақиллик» номли тикувчилик корхонаси очдик. 60 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди. Ҳозир бир ойда ўртача 12 миллион сўмлик кийим-кечак, уй-рўзғор ашёлари ишлаб чиқарилаяпти. Фойда олиш кўпайиб, рентабеллик даражаси 29 фоизга етди.

Ёрдамчи хўжалигимизда ҳам 30 нафар одам шуғулланмоқда. Жумладан, бетон ғишт тайёрлаш цехимиз маҳсулоти фақат иморат қураётган жамоамиз аъзоларигагина эмас, шу хил қурилиш воситасига иши тушган барча аҳолига қўл келмоқда. Шунинг учун унга нисбатан талаб ортиб бормоқда.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган тармоғимиз фаолиятидан ҳам кўпчилик мамнун. Боиси шуки, бу ерда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришдан тортиб ғаллани қайта ишлаш ва қуруқ мева тайёрлаш жараёнигача бўлган юмушлар бажарилади. Ҳозирда чорва молларимиз кўп эмас, ишчи-хизматчиларимиз эҳтиёжини таъминлаяпти холос. Келгусида ушбу тармоқни кенгайтириб чорва маҳсулотлари билан савдо қиладиган махсус дўконлар қурамиз. Инкубация цехимиз қурилиши ниҳоясига етди. Янги йил бошларида унга тухум жойлаштирамиз. Ҳар бир босқичда 400—500 нафардан курка жўжаси очирилиб сотиш учун чиқарилади.

Тегирмон ишга туширилганлиги олинаётган фойдамизга барака киритиш билан бирга аҳоли мушкулини осонлаштирмоқда. Қайта ишлаш учун 5,2 тонна ғалла сотиб олган эдик. Бу ишни давом эттиряпмиз. Соатига 100 килограммдан буғдой унга айлантирилаяпти. Унни ва ғаллани кўпайтириб олгач, нонвойлик цехини очамиз.

Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасидан 70 тоннага яқин гуруч келтирилди. Уни бозор баҳосидан уч баравар арзон нархда сотяпмиз. Шунингдек, кўп миқдорда пиёз, сабзи тайёрладик.

Ишчи-хизматчиларимизнинг унумли меҳнат қилишлари учун зарур қулайликлар яратилган. 100 ўринли ишчилар ошхонаси, нонвойхона, сартарошхона, табобат маркази, дам олиш хоналари ишлаб турибди. Биз Ўзбекистон Конституциясида белгилаб қўйилган ҳуқуқларимиздан унумли фойдаланиб истиқлолимизни мустаҳкамлаш, Ватанимиз моддий қудратини ошириш, аҳоли таъминотини яхшилаш борасида изланаяпмиз.

Обиджон ТОШБОЕВ,
Учқўрғон савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти бошқарувчиси.

Улуғбек туманидаги «Дархон» савдо ишлаб чиқариш акционерлик жамиятига қарашли учинчи магазин ходимлари аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда. Бунга магазин қошидаги кондитер цехи ишчилари ҳам салмоқли улуш қўшмоқдалар.

Суратда: кондитер цехининг илғор ишчиси Муҳиддин Нурматов (ўртада) 3-ҳунар-техника билим юрти талабалари Гули Асалхонова, Шаҳноза Бадаловалар билан байрамга атаб тайёрланган торталарни намойиш қилмоқдалар.

Козимжон ЎЛМАСОВ олган сурат.

«ИБРОҲИМБЕК» ОЛҒА БОРАДИ

ҚУВА шаҳри марказида «Иброҳимбек» ҳиссадорлик жамияти бор. Бу ерда аввал тикувчилик фабрикаси фаолият кўрсатар эди. Бош директор Миродил Ҳайдаров билан суҳбатлашдик.

— Миродил ака, шу жамият ҳақида гапириб берсангиз...

— Эшитган бўлсангиз, Кувада Иброҳим Каримов деган ишбилармон, ташкилотчи устозимиз борлар. 1956 йили шу ерда тикувчилик артели очиб, кўп йил раҳбарлик қилганлар. Кейин бошқа вазифага кўтарилиб кетдилар. Артель эса фабрика бўлди. Афсуски, кейин кўп ношуд раҳбарлар келиб-кетишди, фабрика ўтириб қолди. Мен оддий ишчи эдим. Халқ хўжалиги институтини тамомлагач, таъминотчи, цех бошлиғи бўлиб ишладим. Тўқсонинчи йили кўпчиликнинг талаби билан директорликка сайландим. Ишонч кишига қанот бераркан, мана ишлаяпмиз.

Бу йил эса Ўзбекистон Республикасининг давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш қўмитаси буйруғига ҳамда ҳиссадорлик жамияти таъсис конференцияси қарорига асосан фабрикамиз ҳиссадорлик жамиятига айланди. Устоз хурмати ҳаққи жамиятимизни «Иброҳимбек» деб атадик. Ҳозирги кунда Иброҳим ака Каримов Кувада қандолат фабрикаси қурдираяпти.

— Демак, ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар тури ҳам, сифати, миқдори ҳам ўзгарди-а?

—Албатта. Бозор иқтисодига ўтиш даврида аҳолига ёрдам бериш, оғирини енгил қилиш асосий ниятимиз. Бизда ўттиз хил, яъни қишлоқ аҳолиси учун зарур маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Масалан, гилам тўқиш цехи, ёғочни қайта ишлаб, аҳолига арзонроқ нархда эшик-дераза ромлари, хонтахта тайёрлаб берадиган цех, деҳқонлар учун пахталик, болалар учун иссиқ кийим-бош, кўрпа-ёстиқ ғилофлари аёлларнинг чит, пахмоқ кўйлак, халатлари ва костюм-шим, куртка ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган янги цехлар очдик. Қишлоқларда саккизта филиалимиз бор. Бу филиаллар юзлаб аҳолини иш билан таъминлади, ёшлар ҳунар ўрганди. Ҳуллас ҳар ойда юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб аҳолига улгуржи нархда сотамиз. Маҳсулотларимизга талаб ниҳоятда кўп.

«Олма пиш, оғзимга туш» деб ўтиргандан фойда йўқ. Устоз ўргатгандек, қилни қирқ ёра билиш керак. Бизда 1200 нафар ишчи ишласа, ҳали бирон кун, бирон соат ишсиз қолганлари йўқ. Бухоро, Андижон, Тошкент тўқимачилик корхоналаридан, Чимкент вилоятидан, ҳатто Россиядан ҳам газлама оляпмиз. Таъминотчиларимиз Маматхон Набиев, Қодиржон Абдуллаевлар борган жойларидан унмағанни ундириб қайтадиган одамлар. Биз ана шунинг учун ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик режасини июль ойидаёқ бажариб қўйганмиз. Ишчилар 80-100 минг сўмгача маош ва яна ҳар ойда мукофот олишяпти. Қўшимча даромад ҳисобига устама ҳақ тўланади. Шунинг учун ҳамма жон-дили билан меҳнат қилади.

— Ишчилар учун яна қандай шароитлар, имкониятлар яратилган?

— Халқимизда «Қорни тўкнинг — қайғуси йўқ», деган мақол бор. Кува туманининг адирларида уч гектарлик ёрдамчи хўжалигимиз бор. Пиёз, картошка, помидор, олма етиштириб, ишчиларга бўлиб бердик. Яқинда ёрдамчи хўжалигимизда боқилган 2 та нововсни сўйиб, ишчиларга гўшт тарқатдик. Мустақиллик байрами кунида ҳар бир ишчига 10 минг сўмдан пул, бир кийимдан атлас совға қилинди. Ёрдам пуллари бериб турамиз. Бир қанча ишчилар санаторийларда бепул йўлланма билан дам олиб даволанишди.

Ишчиларни ишга олиб келиб, уйларига элтиб қўйиш учун автобус бор. Ошхонамизда сифатли таом тайёрланади. 50 нафар ишчига бепул парҳез таом берилади. Ҳуллас, нолийдиган жойимиз йўқ.

— Албатта, ишнинг юриши кетиши асосан раҳбарга боғлиқ. Қолаверса, жамоа аҳли ғамхўрликни ҳис қилиб, яхши ишлашга ҳаракат қилаётганини кўрдик. Сиз уларнинг қайси бирларини алоҳида тилга олишингиз мумкин?

— Бизда ёмон ишлайдиган ишчининг ўзи йўқ. Топган-тутганимизни яхши тежаб-тергаганимиз оладиган бош иқтисодчимиз Офтобхон Тожибоева, бош технолог Ҳамидахон Охунова ёки кийим-кечакларнинг янги-янги турларини яратаётган Раънохон Ҳолматова, механик Илҳом Неъматов, цех бошлиқларидан Қаноатхон Неъматова, Қаҳрамон Ёқубов, бошланғич касаба уюшмаси қўмитаси раиси Мирзаҳамдам Каримов... Булар масъулиятни чуқур ҳис қиладиган одамлар. Кўп йиллардан бери илғорлар сафида бўлиб келаётган Мавлуда Узоқова, Донохон Йўлдошева, Жонон опа Йўлдошева, Фотимахон Бекназарова... Истасангиз ҳаммасининг номини санашим мумкин.

— Бугунги муваффақиятлар билан қаноатланиб қолмай, янги режалар ҳам тузаётгандирсиз?

— Орзу-ниятлар кўп. Айримларини айтсам, икки қаватли замонавий бино қурамиз, янги цехлар очамиз. Минг туп анжир экдик. Кичкина консерва цехи очиш билан анжирни қайта ишлаб, Россияга жўнатамиз. Эвазига яна газлама, тахта оламиз. Ҳуллас, қишлоқ меҳнаткашлари учун нимаики, зарур бўлса шуни ишлаб чиқариш ниятидамиз.

— Ниятларингиз амалга ошсин!

Суҳбатдош
Санъат МАҲМУДОВА.

ДЕҚАБРЬ

6 ДУШАНБА

● ЎзТВ I

18.00 «Бугун», Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Қўнғироқча». 18.35 Телефильм. 18.55 Эълонлар. 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Эълонлар. 19.25 Концерт. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллиги олдидан. «Истиқлолимиз қомуси». 21.30 «К[illegible]лар кўзғолони». Бадиий ф[illegible]. 22.45 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!»

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Билиб қўйган яхши». 19.40 Телефильм. 20.00 Бизнинг суҳбат. 20.30 «Ўтмишсиз келажак йўқ». 21.00 «Ассалому алайкум» (такрор).

● «ОРБИТА IV»

6.00 «Якшанба». Ахборот публицистик кўрсатуви. 6.45 «Тонг». 8.00 «Сайловчи соати». 9.00 Янгиликлар. 9.25 «Тингланг, томоша қилинг...» 9.45 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 26-серия. 10.15 «Нима? Қаерда? Қачон?» 11.20 «Мавзу». 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Гол». 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Телемикст». 16.10 Мультфильм. 16.20 «Хитой йўлидан». 16.50 Болалар телевидениеси уюшмаси. «Кресен эртаги» (Минск). 17.20 «Иқболи кулганда». 18.00 Янгиликлар. 18.25 «Сибир — ҳаётим мазму[illegible]». 18.45 «Ҳужжатлар ва тақ[illegible]лар». 18.55 «Мулкдор алифбоси». 19.05 «Гол». 19.35 «Миниатюра». 19.45 «Сайловчи соати». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Сайловчига сўзимиз». 21.55 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 26-серия. 22.25 «Спорт уик-энди».

«Янги студия» таништиради» 22.45 «Биз». Владимир Познернинг муаллифлик кўрсатуви. 23.30 «Матбуот-клуб». 01.40 «Мен».

Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври. 9.00 «Россияда бизнес». 9.30 Тонгги концерт. 9.45 «Мутлақо махфий». 10.40 «Шарман-шоу». 12.00 «Қариндош». Бадиий фильм. 13.40 «Деҳқонларга таллуқли масала». 14.00 «Россияни қандай қилиб эпақага келтириш мумкин?» 14.30 «Қанотлар». Бадиий фильм. 15.55 «Виндоуз-Экспо-93». 16.10 Ҳужжатли фильм. 16.35 Болалар учун янгиликлар. 16.50 Мульти-пульти. 17.00 «Қутқариш хизмати 911». 17.55 «Телегазета».

18.00—20.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.25 Душанба куни детектив. «Лаки страйк» таништиради. «Уйга қайтиш». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» сериалидан. 21.20 «Сариқ сувости кемаси» клуби. 21.50 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.25 «Қўнғироқнинг узилган оҳанги». 23.25 «Сайловолди марафони». 24.00 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

7 СЕШАНБА

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» 6.40 «Соғлом бўлай десангиз...» 6.50 «Истиқлол рамзи». 7.00 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!» Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига бағишланган тантаналар ва сайил. 9.40 «Ўзбекистон» ахбороти. 10.10 «Ўзбекистон ўргилай!» 10.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 10.50 «Соғлом бўлай десангиз...». 11.00 «Шум бола». Бадиий фильм. 12.30 «Ижодкор ва замон». 13.30 «Конституция ва биз». 16.50 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 17.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.55 «Оталар юрти». Видеофильм. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллиги олдидан. «Истиқлолимиз қомуси». 21.30 «Дўстлар даврасида». Эстрада томошаси. 22.40 «Суюнчи». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

16.50 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 17.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. 19.30 «Уолт Дисней таништиради...» Мультфильмлар тўплами. 20.20 «Ўзбекистон — ўз уйимиз». 21.10 «Эртага — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни».

«ОМАД» таништиради
21.40 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 8.00 «Сайловчи соати». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Қувноқ нотачалар». 9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10.30 Ҳужжатли фильм. 10.40 «Инсон ва қонун». 11.10 «Бизнинг мусиқий клуб». 11.50 «Матбуот-экспресс». 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 11-серия. 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Ишбилармонлар хабарномаси». 15.40 «Адам Смит бойлиги дунёси». 16.10 «Ён дафтар». 16.15 «Иш». 16.25 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси. 16.50 «Миллионлаб кўзлардан сир. Ниначининг бешиги». Илмий-оммабоп фильм премьераси. 17.10 «Бизнинг мусиқий клуб». 17.50 «Технодром». 18.00 Янгиликлар. 18.25 «Россия сайловининг акс садоси». 18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 19.45 «Сайловчи соати». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Сайловчига сўзимиз». 21.55 «Мавзу». 22.55 «КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради «Асов қўй». Бадиий фильм премьераси. 00.45 Янгиликлар. 01.30 «MTV». 02.30 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври. 9.00 «Қўнғироқнинг узилган оҳанги». 12.05 «Мавзу». Бадиий фильм. 13.40 «Деҳқонларга таллуқли масала». 14.05 Ҳужжатли фильм. 14.25 «Узоқ йиллар муҳаббат ила». 15.25 «Трансросэфир». 16.10 «Бола тилидан». 16.40 Болалар учун янгиликлар. 16.55 «Рост» студияси. 17.25 Концерт.

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 Мульти-пульти. 20.10 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 21.00 «Асил ҳолича». 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.25 Спорт кўрсатуви. 22.30 «Сайловолди марафони». 23.05 Ватаним менинг. «Никольскийдаги уй». 24.00 «Никольскийдаги уй» (давоми).

8 ЧОРШАНБА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ БИР ЙИЛЛИК БАЙРАМИ

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» 6.40 «Соғлом бўлай десангиз...» 6.50 «Истиқлол рамзи». 7.00 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!» 10.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 10.30 Мультфильм. 10.40 Телефильм. 11.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 11.25 «Соғлом бўлай десангиз...» 11.35 «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат». 12.25 Ўзбекистон санъат усталари ва ёш ижрочиларининг концерти. 13.50 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм. 14.55 «Бахтимизни куйлаймиз». 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Томоша». Болалар учун. 18.35 Видеофильм. 18.50 «Истиқлол рамзи». 19.00 «Ўзбекистон ахбороти (рус тилида). 19.25 «Ватан, замин узра толеинг кулсин!» 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Истиқлол айёми». 22.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти.

● ЎзТВ II

18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 Болалар учун. «Томоша». 18.35 Видеофильм. 18.50 «Истиқлол рамзи». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).

19.25 «Ватан, замин узра толеинг кулсин!» 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Истиқлол айёми». 22.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти.

● «ОРБИТА IV»

5.55 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 8.00 «Сайловчи соати». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Ҳакка». 9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10.30 «Савдо кўприги». 11.00 Концерт. 11.50 «Матбуот-экспресс». 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 12-серия. 13.10 Теннис. «Катта шлем» кубоги. 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Телемикст». 16.10 «Ён дафтар». 16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси. 16.40 «Саховатли устанинг олтини». Воронеж чиннисозлари ҳақида. 17.00 «Қизлар ўртасидаги сир». 17.20 «Парвоздаги уй». Кўп серияли мультфильм премьераси. 24-серия. 17.50 «Технодром». 18.00 Янгиликлар. 18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси. 18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 19.45 «Сайловчи соати». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Сайловчига сўзимиз». 21.55 Футбол. Чемпионлар лигаси. «Спартак» (Москва) —«Ғалати сарой» (Туркия). 23.50 «Матбуот-экспресс». 24.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври. 9.00 «Параллеллар». 9.20 Ватаним менинг . «Никольскийдаги уй». 10.45 «Сиз яратган боғ». 11.15 «Асил ҳолича». 12.10 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 13.00 Ишдан бўш пайтингизда. «Иш устасидан қўрқади». 13.15 «Конституция. Россияни қандай қилиб эпақага келтириш мумкин?» 13.45 «Деҳқонларга таалуқли масала». 14.10 «Сайловолди марафони». 14.30 «Қалпоқ». Бадиий фильм. 15.55 «Телегазета». 16.05 «Сигнал». 16.20 Болалар учун янгиликлар. 16.35 «Рост» студияси. 17.05 «Трансросэфир». 17.50 Спорт кўрсатуви.

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 21.10 «Мен — йўлбошчиман». 21.30 «Ностальжи»— барча авлодлар мусиқаси». 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.25 «Кутиш зали». 23.15 «Сайловолди марафони». 23.45 «L-клуб». 00.30 Криминал хабарлар экрани.

9 ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» 6.40 «Соғлом бўлай десангиз...» 7.00 «Қўшиқларим — орзуларим». 7.50 Мультфильм. 8.00 «Қувноқ болалар». 8.15 Телефильм. 8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 8.55 «Соғлом бўлай десангиз...» 9.05 «Икки дил достони». Бадиий фильм. 10.35 Ўқув кўрсатуви. Математика. 11.05 «...Қирқ ҳунар ҳам оз». 11.30 Ўқув кўрсатуви. Жуғрофия. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Ғазалхон ёшлигим». 18.55 Эълонлар. 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Эълонлар. 19.25 Қодир Жўрақулов куйлайди. 20.00 Телефильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Адиб табассуми». Шароф Бошбеков. 22.00 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Болалар учун «Табассум». 20.00 «Пульс». Хабарлар. 20.15 «Тошкент оқшомлари». 21.35 «Пульс». Хабарлар.

«ОМАД» таништиради
21.50 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 8.00 «Сайловчи соати». 9.00 Янгиликлар. 9.20 Мультфильм. 9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10.30 «Ҳайвонот оламида». 11.10 «Муваффақият». 11.50 «Матбуот-экспресс» 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 13-серия. 13.10 Футбол. Чемпионлар лигаси. 14.30 Теннис. «Катта шлем» кубоги. 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Телемикст». 16.10 «Ён дафтар». 16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси. 16.40 «440 герц». 17.20 «Муваффақият». 18.00 Янгиликлар. 18.25 «Хусусийлаштириш: кимлар манфаатдор?» 18.45 «Ҳужжатлар ва тақдирлар». 18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 19.45 «Сайловчи соати». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Сайловчига сўзимиз». 22.00 «Твин Пикс», Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 11-серия. 23.00 Футбол. Чемпионлар лигаси. 23.30 «Матбуот-экспресс». 23.40 «1993 йил қўшиқлари». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар. 01.35 «Бумеранг».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври. 9.00 «Кетдик». 9.10 «Агар сиз...» 9.40 «Кутиш зали». 10.30 Тонгги концерт. 10.45 «К-2» таништиради: «Халқ фраки». 11.40 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 12.30 «Осойишталик № 9». 13.35 «Деҳқонларга таалуқли масала». 13.55 «Мегаполис». 14.25 «Трансросэфир». 15.10 М. Распутина концерти. 15.36 «Телегазета». 15.40 «Қутқариш хизмати 911». 16.35 Болалар учун янгиликлар. 16.50 «Рост» студияси. 17.20 «Тилла шпора». 17.50 «Сайловолди марафони».

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.30 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 21.20 «Ўз-ўзига режиссёр». 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.30 «Тинчлик ва уруш». 23.05 «Сайловолди марафони». 00.35 Криминал хабарлар экрани.

10 ЖУМА

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» 6.40 «Соғлом бўлай десангиз...» 7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.30 «Созимда севги васфи». 7.50 Мультфильм. 8.00 Мутахассис маслаҳати. 8.10 Телефильм. 8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 8.50 «Соғлом бўлай десангиз...» 9.00 «Одам — амфибия». Бадиий фильм. 10.30 Ўқув кўрсатуви. Адабиёт. 11.00 Телефильм. 11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. 12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Ёшлик» студияси. 18.45 Телефильм. 18.55 Эълонлар. 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Эълонлар. 19.25 «Ҳуқуқий давлат сари». 20.00 Дунё воқеалари. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Мерос» Заҳириддин Муҳаммад Бобур. 22.00 «Барҳаёт наволар».

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Қувноқ жилолар». 20.00 «Излаган иш топади». 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Бой ила хизматчи». Бадиий фильм (рус тилида).

● «ОРБИТА IV»

5.55 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 8.00 «Сайловчи соати». 9.00 Янгиликлар. 9.20 Концерт. 9.45 «Саёҳатчилар клуби». 10.35 Теннис. «Катта шлем» кубоги. 11.50 «Матбуот-экспресс». 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Москва кўз ёшларга ишонмайди». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 14.45 Мультфильм. 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Бридж». 15.50 «Бизнес-класс». 16.05 «Сен нимани танлардинг?». Болалар учун телевизион бадиий фильм. 17.20 «Музограф». 17.40 «Соло». 18.00 Янгиликлар. 18.20 «Россия сайловининг акс садоси». 18.40 «Инсон ва қонун». 19.15 «Америка М. Таратута билан». 19.45 «Сайловчи соати». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Сайловчига сўзимиз». 21.55 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 12-серия. 22.50 «Матбуот-экспресс». 23.00 «Мўъжизалар майдони». 24.00 Янгиликлар. 00.45 «Ҳафтанинг машҳур кишиси». 01.05 «Музобоз». 01.50 «Сиёсий бюро». 02.30 «Авто-шоу». 03.00 «Хит-конвейер».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври. 9.00 «Кетдик». 9.10 «Тинчлик ва уруш». 9.40 «Параллеллар». 9.55 «Трансросэфир». 10.25 «Оқ қарға». 11.10 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 12.00 «Чашмалар». 12.30 «Ха-ха-». Хазанов. 13.25 Мульти-пульти. 13.35 «Сайловолди марафони». 13.40 «Деҳқонларга таалуқли масала». 14.05 Россия телевизион театри. 15.45 Жума кунлари Дисней. «Дунёдаги энг бой мушук». Бадиий фильм. 1-серия. 16.35 Болалар учун янгиликлар. 16.50 Мульти-пульти. 17.05 «Бой берилган». Ҳужжатли фильм.

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 «Ой ёруғида саҳналар». 20.45 «Конституция. Россияни қандай қилиб эпақага келтириш мумкин?» 21.50 Спорт кўрсатуви. 21.55 «Сайловолди марафони». 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.30 Россия радиоси: эфирда уч йил». 22.50 «К-2» таништиради: «Кинограф». 23.45 «Сайловолди марафони». 00.20 «Гувоҳларсиз». Бадиий фильм.

11 ШАНБА

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» 6.40 «Соғлом бўлай десангиз...» 7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.30 «Яхши кайфият». 7.50 Мультфильм. 8.00 Дунё воқеалари. 8.10 Телефильм. 8.20 Мутахассис маслаҳати. 8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 8.50 «Соғлом бўлай десангиз...» 9.00 Республика газеталарининг шарҳи. 9.10 «Болагинам, Мио». Бадиий фильм. 10.45 Француз тили. 11.15 Болалар учун. «Ҳунардан зар унар». 11.45 «Шоҳсупа». 12.15 Араб тили. 12.45 «Оналар мактаби». 13.15 «Ёшлик» студияси. 13.45 «Армонли дунё». А. Аҳмедов. 18.00 «Болалар меҳмонхонаси». 18.30 «Санъат олами». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Телефильм. 19.40 Рақслардан — қўшиқларга. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Нодирабегим». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали театрининг спектакли. 22.50 «Санъат усталари». Пўлат Саидқосимов. 23.50 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Шарқ лирикаси. 19.45 «Ўзбекистон спорти» (рус тилида). 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Дарвоқе...» 21.35 «Сиздан угина, биздан бугина». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.45 Эрталабки гимнастика. 6.55 «Матбуот-экспресс». 7.05 Ишбилармон кишининг шанба тонги. 7.50 Янгиликлар. 8.30 «Спорт-имконият». 9.00 «Марафон-15» таништиради. 9.30 «Резонанс» студияси таништиради. 10.55 Теннис. «Катта шлем» кубоги. 11.25 «Мусиқий дўкон». 11.55 «Авиакосмик салон». 12.10 «Лаззат». 12.25 «Ҳамиша сафардаги театр». 13.15 Ёдда қолган фильмлар. «Ўн иккинчи кеча». 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Сайловчи соати». 16.55 «Пеппи — Узун пайпоқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 13-серия. 17.25 «Пул ва сиёсат». 17.55 Мультфильм. 18.10 «Қизил квадрат». 18.50 «Сизга аталган учрашув». 19.45 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Орзу савдогарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Орзу савдогарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 22.15 «Бахтли тасодиф». 23.15 «Матбуот-экспресс». 23.25 «Телеёдномалар». 24.00 Янгиликлар. 00.50 «Декалог-Х». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 01.40 Теннис. «Катта шлем» кубоги

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «730-формула. 8.55 «Мусиқий коллекция». 9.30 «Ҳали англанмаган коинот». 10.00 «Амика веритас». 11.00 «Рост» студияси. «Рухсатингиз билан таклиф этаман». 11.30 Мульти-пульти. 11.50 «Мусиқий саргузашт» (1940 й.).

13.15—16.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

16.30 Жаҳоннинг машҳур цирклари. 17.30 «Квадрат илдиз остидаги чақа-танга».

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 «Кузирхоним». 20.50 «Овросиё ТВ» таништиради: «Феликс Круллнинг иқрори». Бадиий фильм. 3-серия. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.25 «Сайловолди марафони». 22.30 «Москвадаги махфий учрашувлар». Ҳужжатли фильм премьераси. 23.25 «Ксюша ҳузурида». 24.00 Тунги сеанс. «Яшасин муҳаббат». Бадиий фильм.

12 ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум». 8.00 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 44—45-сериялар. 9.30 Кинокўрсатув. 10.20 «Ижод саҳифалари». 11.00 Ҳинд тили. 11.30 Цирк! Цирк! Цирк! 12.15 Зайнаб Каримова куйлайди. 12.50 Футбол мавсуми якунига бағишланган бевосита мулоқот. 14.20 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».

Тижорат канали:
15.10 Наманган сув қурилиши. «Чорак асрлик тўй». 15.25 «Ислоҳот одимлари». 18.00 Ўсмирлар учун. «Ўйла! Изла! Топ!» 19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида). 19.30 «Ойнаи жаҳонда». 19.45 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув. 20.30 «Ҳафтанома». 21.10 «Хотира». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Туроб Тўла таваллудининг 75 йиллигига. 22.10 «Майсаранинг иши». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

17.00 «ОМАД» таништиради.

● «ОРБИТА IV»

8.00 «Руҳни чиниқтириш». 9.00 «Паузасиз». 9.30 «Эрта саҳарлаб». 10.00 «Ҳамма уйдалигида» 10.30 «Спортлото». 10.45 «Тонг юлдузи». 11.35 «Полигон». 12.05 «Марафон-15». 12.45 «Панорама». 13.25 «Мен — аёлман». «КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради: 14.00 «Француз пазандалари сизга тавсия этадилар». 14.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси. 15.00 Янгиликлар. 15.15 Эфирда Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси. 15.55 «Янгра, гармонь!» 16.40 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар». 17.30 «Орзулар вокзали». 18.25 Янгиликлар. 18.40 «Нима? Қаерда? Қачон?» 19.45 «Россия Конституцияси. 20.00 Мультфильм. 20.15 «Чича». Бадиий фильм. 22.00 «Якшанба». Ахборот публицистик кўрсатуви. 22.55 Футбол. Қитъалараро кубок. «Милан» (Италия) — «Сан-Паулу» (Бразилия). Танаффус пайтида (23.45)— Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «Хайрли тонг!» 8.55 «Калит» кўрсатуви. 9.25 «Қарама-қаршиликлар». 10.00 «Ати-бати...» 10.30 «Рост» студияси. 11.00 Мульти-пульти. 11.10 «Қароқчи чоллар». Бадиий фильм. 12.40 «М-трест».

13.05—16.15
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

16.15 Мульти-пульти. 16.35 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари». «Қора плашч». 17.40 «Ҳар бир кун байрам». 17.50 Спорт кўрсатуви.

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.30 «Лох — сувлар ҳукмдори». Бадиий фильм. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 «Фильмлар премьераси». 22.35 «Кечки салон». 00.15 «Орган, баян ва фантазия». 00.45 «Сигнал».

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз»дан олинди.

ҲАР ҚИМГА ИЛМИЙ ВА ТЕХНИКАВИЙ ИЖОД ЭРКИНЛИГИ, МАДАНИЯТ ЮТУҚЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲУҚУҚИ КАФОЛАТЛАНАДИ.

ШУКРОНА АЙТАМИЗ

Бернора ҚОРИЕВА,

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси раиси.

БИЗ санъаткорлар халқимизнинг қалбига йўл топиб, кўнглига ёруғлик, умид, келажакка ишонч туйғуларини бахш этамиз.

Эркин, одил ҳуқуқларимизнинг дастури бўлган Конституциямизнинг бир йиллигини биз санъаткорлар ҳам умумхалқ байрами сифатида нишонлаяпмиз. Шу куни таниқли артистларни, санъат фахрийларини, вилоятларда ижод қилаётган фидоий ҳамкасбларимиздан 250 кишини ижодий уюшмамизга бир пиёла чойга таклиф қиляпмиз. Катта, мураккаб йўлни босиб ўтиб, мустақил республиканинг Конституцияси ҳуқуқларидан ҳам баҳраманд бўлишга эришган фахрийлар ҳикояларини тинглаймиз. Бир-бирларимизнинг ижодий ютуқларимизни ўртоқлашамиз. Ўйнаб-кулиб, шундай кунларга шукроналар айтамиз.

Байрамингиз муборак бўлсин, азиз ҳамкасблар!

УМИДЛАРИМИЗ ЧЕКСИЗ

Шаҳзод РЎЗИМЕТОВ,

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети халқаро муносабатлар факультетининг иккинчи курс талабаси

1992 йил 8 декабрда қабул қилинган Конституциянинг 41-моддасида «Ҳар ким билим олиш ҳуқуқига эга, унинг таълим олиши давлат томонидан кафолатланади» дейилгани билим олишга бўлган интилишимизни оширади.

Давлатимиз мутахассислар тайёрлашда жаҳон тажрибасини кенг қўллаб, Ўзбекистоннинг ўзида малакали таълим учун, етук мутахассислар тайёрлаш учун шароитлар яратмоқда. 1992 йил 23 сентябрда ташкил топган Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети бунга мисол бўла олади. Марказий Осиёда ягона бу университет халқаро муносабатларга алоқадор кадрларни тайёрлабгина қолмай, балки олий таълимни ислоҳот қилишга ҳам етакчилик қилмоқда.

Университетимиз маъмурияти биз талабаларнинг юриш-туриши, ўзаро муомила муносабатларимизга ниҳоятда аҳамият берадилар. Вақти-вақти билан билимларимизни компьютер имтиҳон қилади. Имтиҳонда белгиланган балл тўплай олмасангиз курсни яна бир марта такрорлайсиз. Компьютер ҳеч қанақа важ-карсонларни инобатга олмай, билимни ҳолисона баҳолайди. Бизга чет эл ва республикамизнинг кўзга кўринган мутахассис — олимлари сабоқ берадилар. Яхши жиҳозланган синф хоналар, лингафон ва компьютер хоналари, спорт иншоотлари, бой кутубхона, ошхона ва буфетлар хизматимизда. Яна бир нарсани айтай-ки, бизнинг университет чекилмайдиган даргоҳга айланган. Аълочи талабаларимиздан бир гуруҳи Ҳиндистонда ўқимоқда. Яқинда эса яна бир гуруҳ талабаларимиз Англияга ўқишга кетади. Биз талабалар жаҳон миқёсида фаолият кўрсата оладиган, Ўзбекистоннинг обрўсига яна обрў қўша оладиган малакали дипломат-мутахассислар бўлиб етишишга ҳаракат қилаяпмиз.

Тошкент шаҳридаги иккинчи нон корхонасининг маҳсулотларини аҳоли севиб харид қилади. Бунга корхона ишчилари барча турдаги нонлар сифатини яхшилаш ҳисобига эришмоқдалар. Комбинатда кунига 5 тонна макарон, тўрт хил турдаги нон тайёрланади. Корхона ишчилари кунига 25 тонна нон маҳсулотларини сотувга чиқармоқда.

Суратда: ишчилар Нигора Умарова, Райҳон Ушрахуновалар оби нонни магазинга юборишга тайёрламоқдалар.

Раим Рисқибоев печдан олинган буханка нонларни тахламоқда. Нон магазинининг сотувчиси Маҳмуда Рўзиматова.

Қозимжон ЎЛМАСОВ олган суратлар.

КЕЛАЖАККА ОҚ ЙЎЛ

Мавлуда МИРЗАҲОЛИҚОВА, Тошкентдаги 308-мактабнинг бошланғич таълим бўйича илмий бўлим мудири.

21 йилдирки, ҳар куни субҳидамда мактабга ошиқиб келаман. Ўқитувчилигимдан, Ўзбекистонимизнинг эртанги авлодини тарбиялашга ҳисса қўшаётганимдан фахрланаман.

Мустақил Ўзбекистон республикасининг Конституцияси бир ёшга тўлди. Бу куннинг аҳамиятини, Конституциядаги ҳуқуқларни ўқувчиларимизнинг онгига сингдиришга, бу кунни тенглик, эркинлик байрами сифатида нишонлашга ҳаракат қиляпмиз.

Конституциямизнинг 37-моддасидаги «Ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир» деган сатрларни алоҳида таъкидлагим келади. Умуман, бу қонунлар бугунги яратувчан меҳнатимиз, эртанги яхши кунларимизнинг энг одил кафолатномасидир.

Биз муаллимлар болаларга қанча чуқур билим берсак, уларнинг онгини, дунёқарашини бойитсак — юртимизда тинчлик, тотувлик бўлади. Меҳнатга унум, барака киради. Меҳнат ҳар биримизга туганмас қувонч, шараф келтиради.

Янги қурилиб фойдаланишга топширилган мактабимизда ўқувчиларнинг чуқур билим олиши, ўқитувчиларнинг меҳнат қилиши учун барча имкониятлар бор. Жамоамиз аҳил-иноқ.

Инсоний ҳуқуқларимиз баркамоллиги, боқийлиги йўлида чин дилдан ишлаб, яшаш ҳаммамизга насиб этаверсин. Ҳар куни тонгда азиз мактабимизга кириб келарканман шўх, қувноқ болаларга қарата «Сиз келажак эгаларисиз, ана шу қутлуғ кунларга муносиб кишилар бўлиб етишинг. Келажакка оқ йўл, болажонлар!» дейман.

КОНСТИТУЦИЯ ТАРҒИБОТЧИЛАРИ

ВИЛОЯТ ҳокимлиги Республика Конституциясининг 1 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисида қабул қилган қарорига мувофиқ жойларда меҳнаткашлар билан шу мавзуда учрашув ва адабий кечалар ўтказилмоқда.

Вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси И. Хушиев Пахтакор тумани меҳнаткашлари ҳузурида «Қонун-виждон кўзгуси» мавзуида маъруза қилди.

Вилоят касаба уюшмаси кенгаши раисининг биринчи муовини А. Ихтиёров, шоир Бахтиёр Ризо, ёзувчи Абулқосим Муҳаммад Расул Бахмал тумани хўжаликларида бўлиб чорвадору-деҳқон, ғаллакорларга Бахт қомуси ҳақида сўзлаб, саволларга жавоб беришди. Шунингдек, Абдураҳмон Каримов, Меҳринисо Каримова, Гулчеҳра Шаҳобиддин қизи, Илҳом Ҳамро сингари ёш ижодкорлар Зафаробод туманида бўлиб ўз ижодий намуналаридан меҳнаткашларга инъом этишди. Уларнинг «Демократияни ўрганамиз!», «Кучдўстлиқда», «Ватанни севмоқ имондандир» мавзуидаги чиқишлари барчада яхши таассурот қолдирди.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ДАВР ТАҚДИРИМИЗДА

ЯНГИ Конституция халқнинг эркин, демократик давлат тузиш бобидаги биринчи қадам бўлиб, фуқароларнинг социал-юридик жиҳатдан ҳимояланганлигини, турмушнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий томонлари демократик руҳ билан суғорилганлигини билдиради.

Ўзини ҳурмат қилган халқ ёш авлод келажагини ўйламай қолмайди. Айни пайтда республикамиз ўрта мактабларида таҳсил олаётган ёшлар билимларини, меҳр қўйган фанларини чуқурлаштириш, ҳорижий тилларни мукаммалроқ ўзлаштириш мақсадида республика олий таълим тизимида ташкил бўлган гимназия, лицейларда давом эттириш имконига эга бўлдилар.

АҚШ, Англия, Олмония, Туркия давлатларининг вакиллари томонидан ўтказилаётган танлов-конкурслар бизнинг талабалар учун ривожланган мамлакатлар Университетларида таҳсил олишга кенг йўл очилди.

Ўзбек халқини жаҳонга танитишда халқаро журналистика муҳим аҳамият касб этаётир. Шу йил 1 январида ТошДУ журналистика факультетида очилган халқаро журналистика кафедраси жаҳонга танилиш борасида олиб борилаётган илк қадам бўлди. Ҳозирги кунда мавжуд иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан, келажакка ишонч ва умид кўзи билан боқаётган кафедра педагоглари чет эл журналистлари мавқеи ва даражасидан қолишмайдиган иқтидорли ёш журналистларни етиштириш ниятида ўз кучларини аямаётирлар.

Бугун сиёсий мустақилликка эришган эканмиз, янада юксак обрў-эътибор топишимизга ишончим комил. Бу ишонч бизнинг тақдиримиз равнақи учун катта эшик очган давримиз Конституцияси шарофати билан барқарор.

Наргис ҚОСИМОВА,
ТошДУ аспиранти.

Ишонч

БОШ МУҲАРРИР
ТЎЛҚИН ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Акмал АҚРОМОВ (бош муҳаррир муовини), Абдуманноп АЛИМБОЕВ, Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ, Турғунбой МАДИЕРОВ, Турғун НАЗАРОВ (масъул котиб), Абдурасул РЎЗМАТОВ, Саминжон СУЛТОНОВ (вилоят мухбири), Муҳайё ТЎЛАГАНОВА, Шабот ХЎЖАЕВ, Санобар ХЎЖАЕВА.

- Бош муҳаррир қабулхонаси 56-25-36
- Бош муҳаррир муовини 56-52-89
- Масъул котиб 56-52-78

БЎЛИМЛАР

- Қасаба уюшмалари, социал адолат, иқтисодий ҳаёт — 56-82-79.
- Маданият, маънавият ва хатлар 56-87-78, 56-87-63.
- Мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79
- Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТЛАРДАГИ МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Андижонда — 5-32-24;
Бухорода — 3-50-10
Гулистонда — 2-10-02;
Жиззахда — 2-31-41;
Навоийда — 3-52-99;
Наманганда — 6-22-10;
Нукусда — 4-19-97;
Самарқандда — 35-64-22;
Термизда — 2-70-07;
Тошкентда — 56-82-79;
Фарғона — 4-28-29
Урганч — 6-03-40
Қаршида — 5-33-71;

- Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.
- Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.

Сотувда эркин нархда.

- ШАНБА кунлари чиқади.
- Босишга 3 декабрда топширилди.
- Навбатчи масъуллар:

Турғун НАЗАРОВ,
Саидазим ШАРОФХОНОВ.

- МАНЗИЛИМИЗ: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.
- 63680 нусхада босилди.
- Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

● Газетага 1991 йил 8 январда Ўзбекистон Матбуот Давлат қўмитаси томонидан 00068 рақамли гувоҳнома берилган.
● Офсет усулида босилди.
Формати А-3 ҳажми 2 босма табоқ.
● Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамаси Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
● Буюртма Г-712 1 2 3 4 5 6